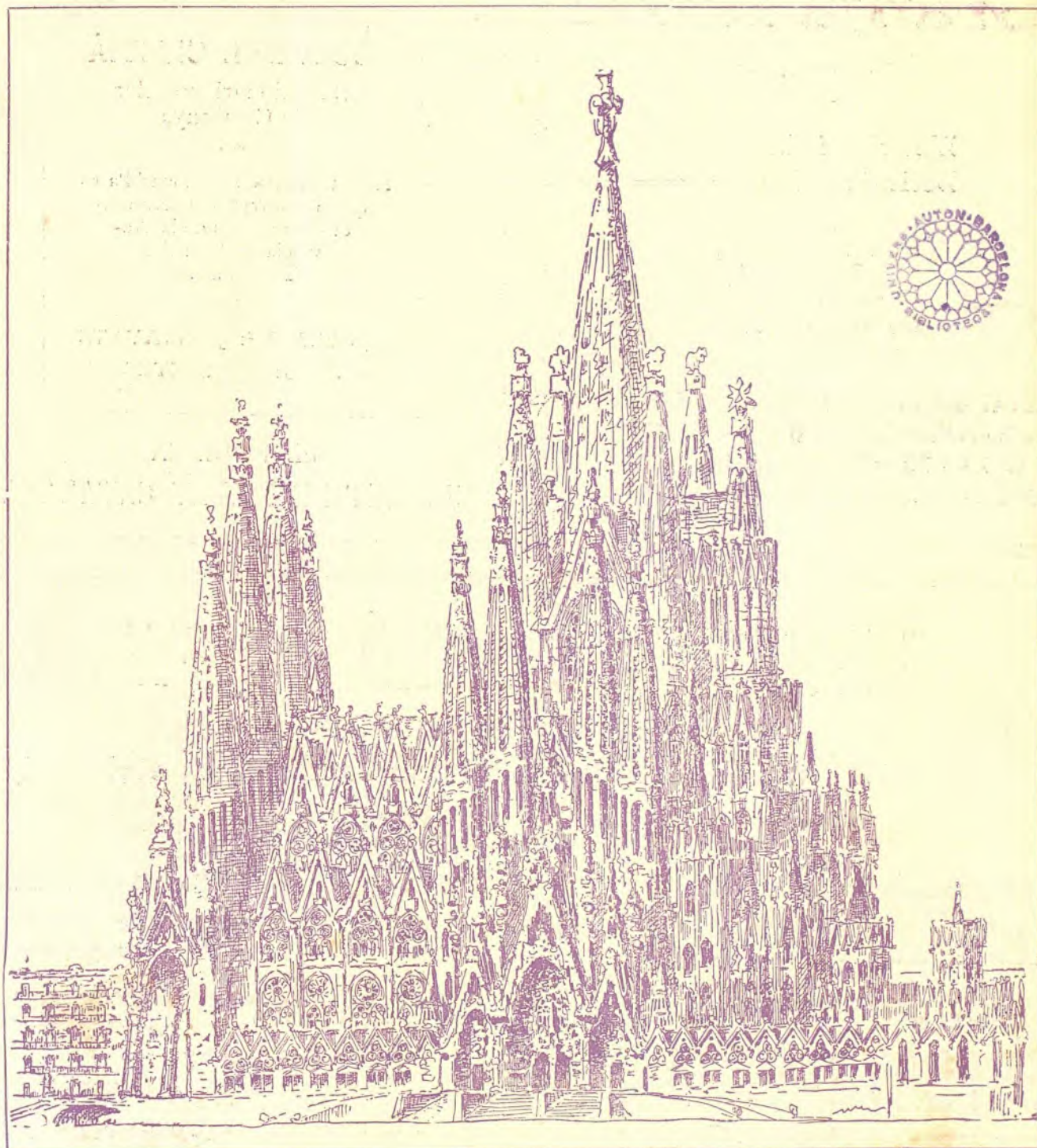

Núm. 24

CATALUNYA GRÁFICA

Preu: 50 Cts.

TEMPLE EXPIATORI DE LA SAGRADA FAMÍLIA

16.025

Gran Saló Doré de la Granja Royal

Pelayo, 58

Lleteria i Productes
Derivats de la mateixa

Pasteleria de Nata
Nata en capcetes
Gelats de Nata

En el GRAN SALÓ DORÉ es dona cita
la bona Societat: De 6 a 8 en el Tè,
i de 10 a 12 cafè amb música.
De 1 a 3 "Souper" a la sortida dels Teatres.

JA HA SORTIT EL DEVOCIONARI POPULAR DE CATALUNYA

GUIA DEL CRISTIÀ

Devocionari popular
de Catalunya

Amb text del «Devocionari Parro-
quial» aprovat pels Reveren-
díssims Prelats de la Pro-
víncia Eclesiàstica
Tarraconense

640 PLANES: 50 GRAVATS
PREU: 3 PESSETES

EL PUBLICA
FOMENT DE PIETAT CATALANA

CAPSES DE CARTRÓ i FUSTA

Especialitat en les de construcció mecànica

MOSTRARIS: forrat mecànic de cartró, etc., etc.

== RABASEDA ==

Diputació, 162 ❖ BARCELONA ❖ Telèfon 1302 A.

Acaba de sortir el catàleg ESPORTS-SANROMÀ

Demaneu-lo avui mateix. S'envia gratis.

A. SANROMÀ - Balmes, 62 - BARCELONA

Si desitja s'envii certificat envii 30 cèntims
en segells.

Soler i Torra, germans

Banquers

Rambla d'Estudis, 13, i Bonsuccés, 12

Compra i venda de valors. - Ordres de Borsa.
Canvi de monedes.

Girs sobre l'estranger. - Comptes corrents.

Admetem dipòsits de valors en custòdia.
Facilem OR per a pagaments a DUANES.

Nota important: Revisem curosament les amortitzacions.

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà un cop cada quinze dies

FUNDADOR I DIRECTOR: JOAN GUASCH I RIUS

Fontanella, 13. Telèfon: 2258 A.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FONTANELLA, 13

Telèfon: 2258 A. • Apartat de Correus n.º 10

NÚMERO ATRASSAT 60 CÈNTIMS

ANY II

BARCELONA, PRIMERA QUINZENA DE MARÇ 1923

NÚM. 24

SUMARI: Els cabells del Rei En Jaume en la senyera de l'Orfeó Català: Discursos d'En Pascual Boada, En Joaquim Cabot i En Lluís Millet. • Als obrers catalans: Nous temps, idees, noves, El Govern de Catalunya per Joan Mir. • «Orfeó Català»: Festa a la memòria del Rei En Jaume el Conqueridor. L'Hemiclei del Palau en el dia de la festa. Reliquiari del Rei En Jaume I. • L'ombra del Rei: poesia d'En Francesch Matheu. • El Gran Bisbe de la Catalunya Pirencaia. • Institut de Cultura: Biblioteca Popular de la Dona. Una solemnitat artística. Escenas de l'obra «Obsessió». • El Paludisme a Prat de Llobregat, apunts històrics il·lustrats amb quatre gravats i un gràfic de la mortalitat palúdica. • El somri de Santa Eulàlia, per Llorenç Ribet. • Conferència d'En Puig i Cadafalch a Sant Cugat del Vallès. • La processó de Santa Eulàlia. • Festa dels amics de la Litúrgia. • Temple Expiatori de la Sagrada Família: Vista general del Temple, Magnífica façana del Naixement. • En Puig Pujades. • Un tema d'actualitat. • Els nostres establiments industrials: El Forn de Sant Jaume. • La campanya del Marroc: Embarcaments. Un aniversari. • La lluita per la cultura catalana, per Joan Vallès i Pujals. • El príncep d'Espanya Don Ferran sortint del nou pujador Aragó-Clarís: Examinant els cavalls de la remonta. • Els cabells del Rei Jaume en la senyera de l'Orfeó Català, poesia per Joan Llongueras. • Carnaval 1923: Ball infantil de Nove-tats. • Esport: Motorisme, Futbol, Tennis. Prova de regularitat Barcelona-Saragossa. Convoi i arribada de motors i cotxets. Partits J. K. Ràpid de Viena-Barcelona, F. C. Servette-Barcelona. Campionat de Tennis del Món. Pista arreglada per a jugar a Tennis en el Palau de l'Indústria. Repar-tament de premis als que resultaren campions mundials de tennis. • Actualitats teatrals: Gennier, el gran actor francès en *Tartufe* i en *La Rabouilleuse*. El Jesús i els infants, escena del *Jesús que torna*.

ELS CABELLS DEL REI EN JAUME

EN LA SENYERA DE L'ORFEÓ CATALÀ

El cronista Bernat Desclot va fer del Rei En Jaume un retrat en gran estil, a la manera de Plutarc:

«Aquest Rei Jaume d'Aragó fou lo pus bell hom del món, que ell era major que altre, un pam; e era molt ben format e complit de tots sos membres; e aquell havia molt gran cara, e vermella e flamanta; el nas llarg e ben dret; e gran boca e ben feta; e grans dents, belles e blanques, en semblança de perles; e els ulls negres; e bells cabells e rossos que semblaven fils d'aur...» D'aquests bells cabells rossos, semblants a fil d'or, del dia 2 de febrer d'enguany ençà, n'hi ha un rinxol penjat a la gloriosa senyera del nostre Orfeó Català. Aquest rinxol d'or filat va dins una capseta

d'argent mestrirolament llavorada en l'obrador de Joaquim Cabot i Rovira, qui n'ha fet a l'Orfeó, que ell presideix, la galant ofrena.

Sembla que en aquells dies tràgics de la violació i de l'incendi de Poblet, quan el gran Rei fou sobtat en la seva son fèrria, sis vegades secular, per unes turbes descastades, hom pensà traslladar la mòmia agegantada a la Seu de Tarragona on encara espera, per vergonya nostra, un monument tombal condigne. En aquest èxode pòstum del gran Rei, de Poblet a Tarragona, la seva testa encaputxada amb la cucurulla de l'hàbit de l'Orde del Cister, fou objecte d'un sacrilegi piadós. L'arqueòleg tarragoní Bonaventura

Advertim als nostres
amics que
poden encarregar-nos les tapes pel vo-
lum corresponent a l'any 1922.

Costaran les tapes soltes .. 6 Ptes.
Tapes i enquadernació 9 »

Els nostres subscriptors gaudiran
d'un 20 % de descompte.

A tots els qui ens fassin enqua-
dernar el volum els servirem al preu
corrent els números que necessitin
per a completar-lo.

En el núm. 25 publicarem

El Renaixement de Catalunya. — Actes
d'afirmació nacionalista. — La Fira de Mos-
tres. — La situació de Barcelona. — Lluita
antipalúdica del baix Llobregat. — El mones-
tir de Vallbona de les Monges. — La qüestió
del Marroc. — Campionat de Futbol. — Les
fronteres de Polònia. — L'heroi escarmentat.
— La Conca del Ruhr. — Millores urbanes. —
La Reineta espera, amb il·lustracions d'En
Lluís Masriera. — Es imminent la publicació
de la història de la Plaça de Catalunya que
rebran de franc els que hagin pagat a la bes-
treta un any de subscripció.

Hernández Sanahuja, a qui fou comanada la direcció del traslladament, aplegà el petit feix de cabells que estava enganxat a la capilla de l'àbit; d'aleshores ençà, el llegat frèvol dels cabells d'or ha anat passant per mans piadoses. Aquelles, a les quals arribà darrerament, en confiaren la custòdia a l'Orfeó Català, i més tard en consumaren la donació plena.

Penyora de cabells, penyora amorosa; bé ho saben els enamorats. Els cabells del Rei En Jaume, en la senyera gloriosa de l'Orfeó! Catalunya fou la gran enamorada del Rei En Jaume; i l'ànima viva de Catalunya batega i alena en els cants de l'Orfeó, a l'ombra de la senyera.

Cantant, cantant, Catalunya s'ha retrobada ella mateixa. Del mític Orfeu fou dit que tot ell era veu: *vocalis*. I Catalunya també és tota vocal en el nobilíssim sentit originari del vocable. Quan entre un gran tro d'aplaudiments, la senyera es redreça, consagrada, amb el preciós reliquiari, pogué semblar una gran ala que s'alçava «en senyal de llibertat».

Ara, els cabells d'or del Rei En Jaume, entremig d'una ocellada de cançons terrigenes, tornaran a lluir al gran sol de Catalunya. Al gran sol i als grans vents que ja els coneixen. La seva cabellera aurintuent bandereja agitada pel vent salat del pasatge de Mallorca, i s'amarà amb els llargorosos perfums de taronger que sospiren les hortes de València i de Múrcia. Devia ser com una gran bandera daurada que, onsevilla que anés i amb vol amatent, seguia la Victòria.

Monsenyor Reverendíssim Carselade du Pont, Bisbe de Perpinyà, que ell mateix es diu: Català per gràcia de Déu i bisbe del Canigó, per aquesta solemnitat trameté, perquè fos llegida, una benedicció a la senyera; plena d'efusions i d'entusiasme. Es edificant l'exemple d'aquest gran bisbe. Posat per l'Esperit Sant per a regir una diòcesi catalana, va creure's obligat a fer-se un cor català. I en la seva ancianitat, en va aprendre la llengua, que n'és el batec i el ritme. La seva ànima és abrindada com per una gran foguera de Sant Joan; i aquesta flama interior apar que es percep a través de la seva carn espiritualitzada, com a través d'un alabastre translúcid. Devia ser un Bisbe com aquell que va beneir els catalans de la magnífica revolta:

El Bisbe els va beneir
amb la mà dreta i l'esquerra.

DISCURS DEL SECRETARI, EN PASCUAL BOADA

Un dels aspectes més importants de l'actuació de l'Orfeó Català i que manifesta alhora més clarament la seva eficàcia en la vida cultural del nostre poble, és, sens dubte, el que es refereix a la íntima penetració, a la identificació perfecta de la tasca integral de l'Orfeó Català i la vida mateixa de Catalunya, a la consubstancialitat, podríem dir d'aquestes dues vides, foses, per un voler del nostre poble, en una sola, i convertint, així la nostra entitat en organisme viu i palpitant de la Pàtria catalana.

I avui, senyors, en aquest espiritual maridatge entre nostra terra i l'Orfeó, per una circumstància ven falaguera, li anem a donar un símbol material, que exterioritzi per sempre més aquella unió espiritual que existeix, des de la fundació de l'Orfeó Català.

Avui una relíquia del qual més brillantment i heroica pot representar la nostra terra, el gran Rei Conqueridor, s'unirà a la nostra senyera, representació també brillant i gloriosa de l'Orfeó Català, i la unió d'aquests dos símbols segellarà per sempre la compenetració espiritual de la Catalunya renaixent i la nostra patriòtica entitat.

Heu's aci, senyors, el sentit essencial que la meua pobre fantasia ven en la festa d'avui.

La Junta Directiva de l'Orfeó Català, en possessió dels reials cabells, acordà col·locar-los al cim de la senyera per a fer-la encara més gloriosa i venerable als nostres ulls i perquè, voleiant «al grat de l'aire», tornessin a seguir amb ella la ruta victoriosa que un dia recorregueren damunt la testa gloriosa del Rei immortal.

I el nostre benamant president, l'honorable patrici En

Joaquim Cabot i Rovira, com si encara no li hagués ofert prou riqueses a l'Orfeó Català amb l'inapreciable tresor del seu prestigi, cultura, fervor i protecció incondicionada, posat total al seu servei, encara oferí construir i regalar a la senyera el reliquiari que havia de guardar el rull històric i venerable, en recordança del seu pas per la presidència de l'Orfeó Català.

Com si a aquell pas li calgués altra recordança que la de la tasca tan brillantment acomplida tothora! Com si el Palau que ens eixopluga, les excursions a l'estranger i altres monjoies de l'Orfeó Català no fossin prou per a recordar eternalment i amb pregona reconeixença, una encertada gestió presidencial de prop d'un quart de segle!

Mes, la promesa, senyors, s'ha complert d'una manera esplèndida, digna de l'ofertor i digna de l'objecte al qual va destinat.

L'Orfeó Català ha volgut associar-se al nobilíssim gest dels dos ofertors, i acordà la celebració d'aquest acte amb motiu de la ofrena oficial que el senyor president fa a l'Orfeó de l'artístic reliquiari i de la seva col·locació al cim de la senyera.

Aquest és l'objecte de la present festa.

Moltes veus de terres germanes s'han associat a aquesta solemnitat, donant-li l'abast que recorda el de les conquestes del nostre gran Rei; la vostra presència a aquesta festa, distingits consocis, l'omplirà de la intimitat i assistència de la nostra urbs, cap i casal de Catalunya, d'aquella mateixa intimitat, confiança i assistència que en les històriques jornades, la nostra ciutat i la nostra gent mai van regatejar al Rei immortal per l'engrandiment de la Pàtria; les cançons populars dels nostres cantaires, hi vessaran dolls de melodia de tota la terra catalana per la qual el creador de la nostra nacionalitat va passejar-hi triomfant el nostre panó de les quatre barres, i l'entusiasme de tots, la vibració patriòtica de la nostra ànima nacional que batega cada dia amb major intensitat i ardiment, farà reviuire en aquesta festa l'espirit gegantí d'En Jaume I, que en els moments històrics que estem vivint, es el que ens ha d'enfortir i alentar per l'assoliment de la nostra sobirania nacional, que és alhora el recobriment de la herència immortal que va llegar-nos el gran Rei Conqueridor.

EN JOAQUIM CABOT

El president parlà així:

Estimats consocis: Companys:

Escolteu-me, si us plau, unes poques paraules.

A vos, mestre Millet, que sou la suprema representació de l'Orfeó Català, perquè en sou l'ànima, faig remesa i donació d'aquest reliquiari, record de la meua presidència, i de haver conviscut amb vosaltres durant vint anys, sempre amb el mateix afecte i la mateixa admiració.

Aquesta joia no té més mèrit, ni altra valor, sinó el de guardar una relíquia del Rei En Jaume I. Guarda un rull dels seus cabells; d'aquells «rossos que esbullaren els torbs de les batalles; d'aquells cabells que sentien batre el seu cervell forjador de la Nació Catalana; d'aquells cabells que ombreraren els llorers de cent conquestes i victòries, d'aquells cabells que besaren les claus davallades del cel amb la Verge de les Mercès. Sols per aquest valor hem volgut donar solemnitat a l'acte de la remesa; i heu's aci com, amb mi, Catalunya, que tantes voltes ha palesat son agraïment a l'actuació meritòria de l'Orfeó Català, us agrairà també l'haver trobat motiu de recordar i enaltir la cabdal figura del Rei Conqueridor que, per vergonya nostra, encara espera el monument que la perpetui i que li devem.

Per això l'Orfeó ha convidat a la festa a tots vosaltres i a totes les terres de llengües germanes, perquè junts les seves veus als seus cants de glorificació i homenatge; i per això tots plegats, en íntima abraçada, plens d'amor i de veneració, rendirem tribut a la memòria del gran Rei.

Acepteu, doncs, mestre Millet, aquest record; penjeu-lo a la senyera i arboreu-lo amb ella perquè l'acompanyi tothora en son destí, perquè caigui amb ella si mai per mai la pàtria caigués esclavitzada o perquè triomfi amb ella el dia de la plena llibertat de Catalunya.»

EN LLUÍS MILLET

El fundador i director de l'Orfeó, li contesta:

Gràcies, estimat president nostre. Mai oblidarem aquest vostre gest magnífic.

Aquesta relíquia del gran rei de Catalunya, que estotjada per vostra generositat avui penjem a la nostra senyera, serà el tresor que servarem amb devoció per la significança que hi veiem de la benedicció que el Conqueridor tramet des de l'altre mon a l'obra de l'Orfeó Català.

Sí; tenim l'orgull de pensar que amb els nostres cants havem servit a Catalunya; sabem que l'amor a la nostra terra beneïda ha donat força i dolçor a les cantades nostres, perseverància als nostres treballs, fortaleza, enginy i adivinacions a la nostra turpitud. Pensem que Déu ha beneït la nostra obra perquè havem estat obedients a la veu de la natura, estimant i servint la Pàtria, mare del nostre ésser, seguint la vocació del cant que ens empeny dolçament el camí de la vida.

Sí; tenim l'altívesa de creure que el Rei En Jaume ens estima i que ell mogué el cor del posseïdor d'aquesta relíquia perquè ens fes present a nosaltres, i a vós, president nostre, perquè la pengessin a la Senyera, auriolada amb l'or de la vostra generositat.

Perquè havem cantat amb amor, més que amb art, més que amb talent d'artistes, solament per amor, únic mèrit nostre, els cabells de l'alt Rei de Catalunya han voleiat el sojorn de la tomba a la cimera del drap ornamentat amb les quatre barres, símbol del nostre ideal de Pàtria.

Els cabells del Rei en Jaume són la deixa material del seny de la seva pensa; la seva rossa daurada és símbol de l'amor de la seva ànima, del foc del seu esperit que, com vós havien tan bellament dit, forja la pàtria catalana, quan el tremp de la raça es perdia en la mar avalotada dels egoïsmes dels costums feudals de l'època. El seny, l'equanimitat, la generositat cordial, l'ardidesa, tot responia, en el gran rei, al pregon sentiment de catalanitat que fou la magna força que el féu pare i edificador de la nacionalitat nostra que ell portà al cim de la glòria.

Mes ai! que si bé, son fill En Pere el Gran fou un heroi digne de tal pare que portava l'empenta, com diu En Muntaner, d'un Alexandre, la mort traïdora tallà en flor tanta grandesa, i els reis que succeïren en el Regne aragonès no saberen aturar l'iniciament de la nostra decadència. La gran força latent al fons de la raça que el gran Conqueridor sabé remoure i ordenar per a bastir la nació preada, resta de mo-

ment aturada; després, paulatinament ofegada fins arribar al somni embrutidor de l'esclavatge.

Mes l'esperit d'un poble no mor, com no mor l'ànima d'un home; i si els incidents de la matèria poden enterbolir el finíssim miratge espiritual, la força de l'ànima traspua i salta esplendorosa en la propícia ocasió menys esperada. En els moments actuals l'ànima catalana és somoguda i batejada amb força, i es convulsiona desesperadament per a rompre tota trava. Mes, tinguem seny, germans, i amor entre nosaltres. Sens dubte una gran part del tremp de la nostra força el devem al fer individualisme que ens du a l'acció i a la lluita ens empaita; però estem alerta i tinguem seny, que les grans qualitats sense prudència extremades, maten tota virtut i allunyen tota victòria. Jo crec que la decadència de Catalunya en els temps històrics es deguda en gran part a aquest immoderat individualisme engendrador de tota divisió entre nosaltres. Tinguem la llibertat, l'amor, l'amplada de cor del Rei En Jaume; per sobre l'amor propi i els egoïsmes, servem fidelitat al sentiment pregon de Pàtria, i llavors assolirem la llibertat envorada, fent-ne un digne ús i complint amb la missió que la Providència té assenyalada encara a la nostra raça en el progrés i perfecció dels pobles.

Oh, Senyera benaurada! Un dia fores beneïda als peus de la Verge bruna al cor sacrosant del Montserrat altívol per les mans sagrades del gran bisbe reedificador del Monestir pairal, tomba dels Comtes de Barcelona; a la benedicció del Cel, després d'haver estat amarada pels nostres cants, avui s'hi aplega l'amorosa besada del pare august de la pàtria catalana.

Oh, germans cantaires, soldats del cant terral, esplai de l'esperit de Catalunya: jurem ésser fidels a tanta penyora de l'amor del Cel i de l'amor del geni de la pàtria! No ha mort l'esperit del gran Rei entre nosaltres, que batega a la nostra raça i ens el sentim ben viu a les entranyes. Que si el Rei en vida conquerí Mallorca i València al sarraí, son esperit encara resta entre nosaltres per aixecar-nos de l'esclavitud pasatgera i fer-nos altra volta dignes fills del gran pare, reconquerint la llibertat perduda i eixamplant el nostre reialme germanívol a tota terra on la nostra llengua és parlada.

Jurem, germans, lluitar sempre cantant per la nació que per comanda de Déu forjà amb sa pensa, amb sa voluntat i amb son amor, el Rei En Jaume el Conqueridor de tota altaïra.

I, ara, de nou, i en nom de tots, gràcies, estimat president nostre, al qui prego de penjar el reliquiari, mentre el chor el saluda entonant el «Cant de la Senyera».

Fàbrica de Gèneres de Punt

SECCIÓ
DE DETALL

Especialitat en articles fins

Ronda Sant Antoni, 47 - Telèfon 4745 A.

BARCELONA

Lluís Millet

CATALANESQUES

PER A PIANO

Himne - Ballet - Humorada - Complanta - Jovenívola

Brindis - Tristesa - Empordanesa - Torrent avall.

Ptes. 4

UNIO MUSICAL ESPAÑOLA, FILIAL DE BARCELONA

CONCESSIONARI: FRANCISCO MARTI, PORTAL DE L'ANGEL, 113

ALS OBRERS CATALANS

NOUS TEMPS, IDEES NOVES

El Govern de Catalunya

Catalunya no té un Govern encara; sols té un començament de Govern.

Podriem dir que hi ha només una ombra del que hauria d'ésser el Govern de Catalunya.

Mancat de mitjans legals i econòmics, no ha pogut emprendre totes les millores desitjades, ni de bon tros; però el que ha fet, ha procurat ferho bé.

Si hagués tingut la cooperació dels treballadors, hauria pogut entrar de ple en les reformes de caràcter social, fent una obra semblant a la de Foment i d'Instrucció.

L'obra del Consell de Pedagogia de la Mancomunitat es pot comparar a la millor que hagi portat a bon terme el Govern de qualsevol altra nació, entre les més endavantades.

Un esforç magnífic i un encert admirable és l'Escola Tècnica d'Oficis d'Art; i de l'Escola de Treball deia no fa gaire el senyor Rafel Campalans a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, que és «l'Escola Professional més democràtica del món, la que té les finestres obertes a tots els aires nous.»

En el mateix discurs publicat al «Noticiari» d'aquell Ateneu, trobem aquest paràgraf:

«El 17 del mes passat amb paraules plenes de seny, repetia En Salvador Seguí, a Palma de Mallorca, que la qüestió obrera és essencialment un problema d'Educació, havent de desenganyar-se el treballador de la possibilitat d'assolir la seva emancipació social sense haver aconseguit abans la preparació tècnica i el millorament espiritual deguts.»

Altres opinions trobaríem fàcilment si fessin falta, que vindrien a refermar aquesta necessitat d'instruir-se i educar-se, tant per les millores personals de cada obrer dintre de l'ofici, com per a poder tirar endavant en el camí de les reformes socials beneficioses per a tots.

Els que volen només moure bullangues no procuren que l'obrer tingui instrucció, ni seny, ni prudència; que prou saben que com sigui més ignorant, imprudent i boig, més disposat el tindran per a les pertorbacions i els desordres del carrer de males resultàncies per a tothom.

Però tots aquells qui cerquen el millorament pròxim de les condicions de vida dels treballadors, i desitgen també

les reformes socials acondicionades a l'avançament dels temps i al caràcter particular de cada poble, comprenen que els primers fonaments de tota millora pràctica i de tota reforma benefactora són, com deia En Seguí a Mallorca, «la preparació tècnica i el millorament espiritual» dels obrers.

Aquesta obra social, de pau social i de progrés social a un matix temps, avui per avui no la poden emprendre sols els treballadors; les necessàries institucions d'ensenyament han d'ésser creades i sostingudes pels Governes, de ciutat o de nació, és a dir, per la pàtria, que de tal manera comença a pagar el deute que té contret amb els treballadors, segons ja tenim explicat.

També han de menester instrucció general i tècnica els que han d'ésser patrons i directores de les indústries; però aqueixos tenen més facilitats per buscar el que els pugui convenir.

Els tres elements essencials del treball, com son capital, intel·ligència i bones mans, mereixen ésser atesos i protegits pels governants i per les institucions representatives de la pàtria; però els treballadors manuals han de gaudir una ben determinada preferència, perquè tenen menor capacitat i menor facilitat per a la pròpia individual defensa, y són, en canvi, majors els perills que els volten i les eventualitats desgraciades que damunt d'ells poden caure.

Necessiten els treballadors de la pàtria, representada avui per la Mancomunitat en primer terme; necessita la pàtria dels treballadors. Es, doncs, natural i indispensable que s'entenguin, que vagin a un ferm acord, que cooperin tots en la gran obra patriòtica, que és també la gran obra social.

Ço que té començat el Govern de Catalunya per l'ensenyament del poble, és una penyora del que farà més endavant, en tots els ordres de la vida ciutadana, quan pugui, quan tothom l'ajudi, quan els treballadors comprenquin fins a quin punt els interessa, a ells també, a ells més que a ningú, el que la pàtria catalana sigui rica i forta i que tingui un bon Govern.

JOAN MIR.

Paraigües
CARDÚS

Portaferriassa, 10
BARCELONA

CAMISERIA
SANS

BOQUERIA, 32

Gran baratura de preus

CATALUNYA GRÀFICA

Any II

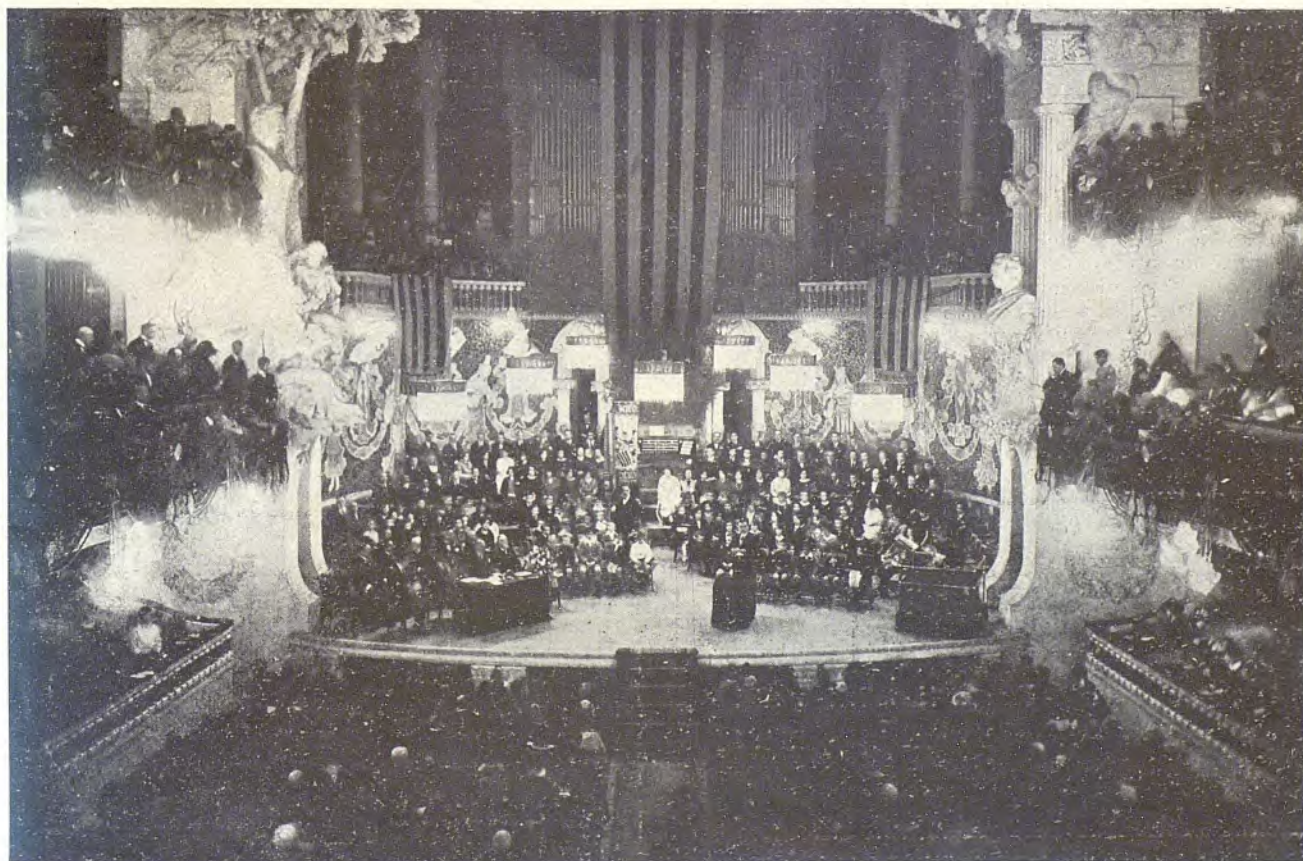
Núm. 24

ORFEÓ CATALÀ. — PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

FESTA A LA MEMÒRIA DEL REI EN JAUME EL CONQUERIDOR,

2 febrer 1923, aniversari de la naixença del Gran Rei, l'any 1208

L'Hemicicle del Palau el dia de la Festa

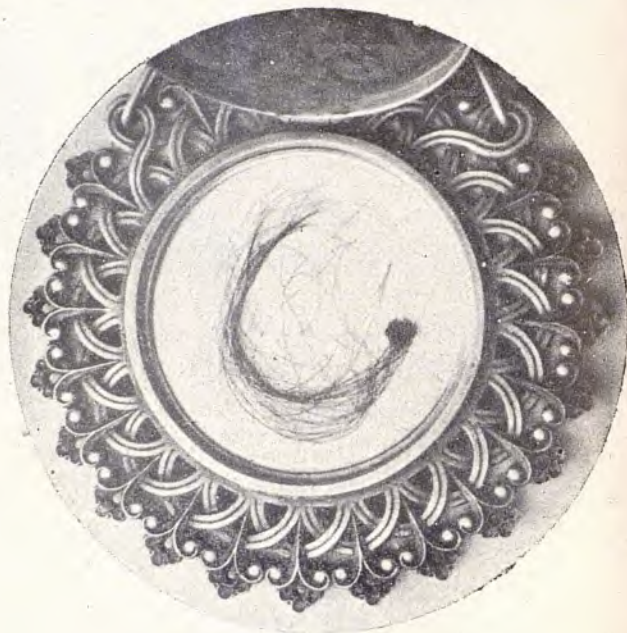
Hi assistiren les tres seccions de l'Orfeó, tots els mestres i la Junta directiva presidida pel seu president En Joaquim Cabot i Rovira. Una entusiasta i distingida concurrència omplènà tot el Palau adherint-se a l'acte amb efusiu fervor.

RELIQUIARI DEL REI EN JAUME I

Ofrena del president En Joaquim Cabot a la senyera de l'«Orfeó Català»

Costat de la reliquia

Cabells del Rei En Jaume I

L'OMBRA DEL REY

Quan les dotze campanades
de la nit, cayent pauses,
fan la terra estemordir,
rebatentse en l'ampia llosa
de la tomba ahont reposa
van un mort a dexondir.

Ab sa espasa qu'arrossega,
sa corona que llampega,
a la Mort faria por;
en lo llarch de sa ossamenta
be s'hi veu l'ombra valenta
d'aquell Rey conqueridor.

La portada desbarrota,
surt y mira y corre y trota
cavall'n son pensament;
passa'l mont, la vall, la plana,
de mitxjorn a tramontana,
de levant fins a ponent.

Ab son vol d'àguila altiva,
atravessa'l mar y arriba
de Mallorca als fers rocalls,
y mirant l'antich reyalme
troba temples dins de Palma
qu'alxecaren sos vassalls.

Va a Valencia la florida,
la sultana conquerida,
lo palau de ses amors;
la veu plena d'or i sedes,
d'odorants tarongereds,
y de palmes y de flors.

Quan ab pena se'n allunya,
passa l'aspra Catalunya
que d'amor li encén lo pit;
mira l'ample de la terra,
y arreu troba pits de ferre
y arreu sent son esperit.

Y se'n baixa a Tarragona
apretantse la corona
de tres pobles fortament;
a sa tomba torna a jaure
y la llosa deixa caure
aplanada, tot dient:

Rey en Jaume, Rey y pare,
tos tres fills viuen encare
y tots tres serven ta lley;
tots veneren ta memoria,
tots amb goig guardan ta gloria,
tots encare't diuen Rey.

FRANCESCH MATHEU

Dedicatòria i autèntica

Costat de l'autèntica

EL GRAN BISBE DE LA CATALUNYA PIRENENCA

«A la Senyera de l'Orfeó Català.
Benedicció del bisbe de Perpinyà.

Déu te beneesca, o Senyera il·lustre, que fas onejar als aires de la terra catalana les barres de sang i d'or del teu escut gloriós. Quan passes enarborada per les mans dels cantaires catalans, dirigint-te a la Seu de Santa Eulàlia el Cel trontolla d'alegria i obre ses portes perquè l'harmonia dels teus himnes sagrats omplin els patis celestials. Quan vas pels carrers o pels camps, ciutadana o camperola, les valls, els monts, la mar, fan tornaveu a les teves cançons terrígenes, i el rei del Pireneu, Canigó, sollevant sa coròna de plata, et saluda i t'admira.

Déu te beneesca, o Senyera patriòtica, emblema de la vitalitat d'un poble qui vol viure sa vida pròpia en la terra que Déu li ha donada i afirmar-hi sa personalitat moral, feta de tradicions llunyanes i de sentits atàvics tramesos per

les cançons i els goigs que sonen en ta lira com cants de rossinyols o d'àngels.

Déu te beneesca, o Senyera feinerà, sembradora diligent de les collites dels estius pròxims. Quan transcorres la pàtria catalana, fent sonar ta lira harmoniosa, tos cants són com una arada invisible que torna a obrir la nostra terra per na sembrar-hi la llavor del esdevenidor de la raça.

Déu te beneesca, o Senyera conqueridora, que vas anar amb pas triomfal pels grans camins d'Europa, fent aplaudir pel món civilitzat Catalunya i la Ciutat Comtal. Heu's aquí que Don Jaume, el rei Conqueridor, t'aporta el testimoni de la seva sobirana reconeixença engalanant-te amb un preciós reliquiari d'un cabell de son cap. Així l'avi Jofre el Pelós, havia fermosejat ton escut amb la sang de les quatre barres.

El bisbe del Canigó t'envia, o Senyera de l'Orfeó Català, la seva benedicció com a testimoni d'amor i d'admiració.»

Institut de Cultura, Biblioteca Popular de la Dona

UNA SOLEMNITAT ARTÍSTICA.—11 de Febrer de 1923

Començà la festa amb un discurs de presentació per En Lluís Masriera, titulat el «Teatre familiar». Demostrà la necessitat que el Teatre familiar sigui el puntal moralitzador de la nostra joventut, així com també el mirall dels bons costums.

Per dissort, el Teatre professional — digué — ja no és el mitjà més apropiat per a l'educació d'un poble. Generalment ens porta a escena els costums de la societat corrompuda.

El Teatre familiar és el cridat en aquests moments a sostreure la joventut de les disbauxes del Teatre professional per a conduir-la al camí de les belles arts.

Finalment digué, que el Teatre és el focus de les belles arts, on la literatura és el cant i les altres belles arts són l'acompanyament.

Fou molt aplaudit.

Seguí la festa amb la representació de la comèdia concert en dos actes *Obsessió*, lletra d'En Lluís Masriera.

La característica d'aquesta comèdia és que tota l'acció i tots els esdeveniments interns de la tragèdia desparten

Altres escena de l'obra «Obsessió»

Una escena de l'obra «Obsessió»

un sentiment humanitari que produeix commocions que es fan sentir intensament.

El Trio musical, compost de cello, violí i pianoforte el componen els senyors Lluís Masriera, E. Toldrà i la senyoreta Bergay.

Tant el mestre Lluís Masriera com els seus fills i els altres artistes que contribueixen a l'èxit de la seva obra, foren, en finalitzar tots els actes, aplaudits amb entusiasme.

A continuació, el senyor Lluís Masriera llegí també, com fou escrit, el «Ballet dels compliments», els quals són inspirats sobre una gavota de J. Lully.

Foren ballats per quatre parelles que cridaren l'atenció de l'auditori i foren aplaudidíssims.

I per acabament de la festa, el senyor Lluís Masriera ens presentà una visió quatrecentista, segons els místics catalans «El Retaule de la Flor», representada per tota la seva companyia, la cosa més divina que es pugui presentar en un lloc de teatre familiar.

La festa fou un èxit.

El públic que hi assistí distingit i nombrós.

EL PALUDISME A PRAT DE LLOBREGAT

APUNTS HISTÒRICS

Una de les basses amb corrent lleu o nul·la bastant favorable a la vida larvaria

pagès, que de llunyans temps donen un caràcter típic i de riquesa a aquest país.

Amb la contrucció del canal de la dreta del riu Llobregat (any 1855) canviaren radicalment les condicions de clima i cultiu en aquesta encontrada. De terra de secà, on solament es cultivaven cereals i vinya, per no ésser possible altra classe de cultiu, es convertí en terra de regadiu. Ultra el canal, es practicaren sèquies per facilitar el regar les terres, fent indispensable l'estancament dels camps, inundant-los d'aigua per parcel·les, a fi de millorar el terreny, sobradament argilós, i destruir un sens fi d'erugues, insectes i altres animals perjudicials a l'agricultura, i construir petites sèquies per recollir les aigües sobrants procedents d'aquests estancaments (*estanyaments* s'anomenen en el país) i les de pluges, per portar-les fins a Remolà, Illa, Ricarda i altres estanys. Però el poc desnivell del terreny (1 per 1.000 escassament), la mal estudiada i desencertada distribució de sèquies i desguassos, afegint-hi la peculiar deixadesa, característica de la nostra burocràcia oficial, que no posava la cura necessària en la nateja d'aquestes sèquies i pluvials, fou causa que, entorpit el curs de les aigües, es formessin basses, on matèries i detritus orgànics en descomposició, y una rica vegetació aquàtica, crearen un *medi ambient* extremadament favorable al desenrotllament del paludisme: A partir d'aquesta data, el paludisme comença a desenrotllar-se amb tanta intensitat, sobretot en terrenys més propers al mar (on els embassaments de les aigües eren continus, puix eren els més profunds), que un gran nombre dels masovers d'aquelles finques es veieren obligats a abandonar llurs masies, car els tristos efectes de febres perniciosíssimes exhaurien aquelles existències, fent impossible romandre en aquells camps, suara florits jardins, convertits més tard en terres ermes. Verament causava tristor tanta casa de pagès enrunada o deshabitada!

Fou l'any 1556 que, per rescripte pontifici, accedint a la súplica endreçada a Roma per Mn. Pellicer i veïns del Prat, va ésser aquest llogaret erigit en parròquia independent de Sant Boi, Santa Eulària i Hospitalet, sota l'advocació, com a patrons, de Sant Pere i Sant Pau. Per més que no posseïm dades certíssimes de l'època fixa en què aparegué en aquest país el paludisme, és molt versemblant que fou importat per aquelles caravanes que, de temps en temps, aquí acampaven amb els ramats de bestiar, procedents de països on, per llurs condicions climatològiques, era el paludisme plaga endèmica. Probablement arribà a aguditzar-se en la seva acció a mesura que anà augmentant el nombre d'habitants; car, l'any 1560, els prohoms de la població i el rector, reunits en Capítol en els claustres de la Seu de Barcelona, acordaren, en vista de les moltes malalties que es patien (sobretot una que *«els que la tenen es tornen molt inflats de ventre i el color de la cara és com groc de safrà, patint moltes hores d'un fred que no poden escalfar-se ni amb el foc ni al llit»*), advocaren la protecció de Sant Cosme i Sant Damià, sants metges, instituint la festa votiva en llur honor i prenent-los com a compatrns de la parròquia. Per això no és inversemblant afirmar que l'aparició del paludisme en el nostre delta es remunta als anys de 1450 a 1500.

Per rigurosa conseqüència lògica, havem de creure que, a mesura que el dessecament del terreny per l'acció dels agents atmosfèrics i el cultiu, cada dia més extens, canviaren les condicions climatològiques, modificant ensems favorablement l'estat de salubritat, disminuï progressivament el paludisme fins a l'extrem de la seva quasi total desaparició. No d'altra manera s'explica l'estat florid de l'agricultura en aquest delta, i la multiplicació en gran escala de les cases de

Removent la terra intensament amb l'aigua es destrueix una gran quantitat de les larves

La malària embolcallà el poble del Prat amb un nom fatídic: era ja conegut per *poble de les febres*; i en fugien famílies, i era causa tal estat de l'estancament en el desenrotllament vital del país, que, per la seva situació a les portes de la gran urb, l'amor dels seus fills al treball i la superba producció agrícola, forçosament devia fruir. A més, i més endavant, una gran extensió (centes de mojadres) del terreny, abans rics camps de cereals, restaren convertits en joncars; i, destinats a vedats de caça, com que els senyors que fruien d'aquest dret necessitaven inundar-los d'aigua a fi que hi acudissin els ocells aquàtics, d'aquí que es convertiren en grans basses, eixemplant-se d'aquesta manera el camp de vida i desenrotllament de l'agent palúdic.

Perdurà aquest estat d'abandó per qui més havia de vetllar per la salubritat d'aquest país, i s'arribà al quinquenni de 1885 a 90, en què el paludisme tingué proporcions greus i alarmants.

El focus palúdic més intens radicava en la caserna de carrabiners propera als estanys de Magarola i Ricarda. Era verament un estat llastimós el que oferia aquell grup de joves que portaven pintats en la cara els terribles efectes de la malària. La dotació de personal d'aquell destacament militar és normalment de 23 individus; doncs bé, l'any 1888 eren molts els dies que quasi no podien *muntar una guàrdia*. Tenia més l'aspecte d'hospital que de caserna: tal era el nombre d'atacats de paludisme, que en un sol dia comptàrem una trentena, car alguns individus eren casats i el flagell palúdic havia caigut sobre els membres de la família.

Sortosament ocupà la presidència del Sindicat del Canal una distingida i malaguanyada personalitat, En Rius i Badia. Aquest home, de voluntat ferma i coneixedor del problema palúdic, realitzà la neteja de sèquies i pluvials de desguassos. Aquesta saludable mesura i el descobriment providencial de l'aigua artesiana (car fins aleshores els veïns del Prat es veien obligats a beure aigua del canal en les més pèssimes condicions d'higiene i salubritat) portaren un canvi

tan altament beneficiós per aquest país, que durant una sèrie d'anys (de 1890 a 1900) el paludisme quasi n'era absent per complet.

Els anys 1901 i 1902 prengué nou increment el paludisme, si bé restà localitzat a la caseta dels carabiners i rodalies; fenomen que s'explica per la vinguda d'uns quants individus

Camps preparats per la sembra de l'arroc després de l'inundació definitiva

d'aquell institut armat procedents del focus palúdic endèmic de la província de Càceres. Però fou contingut aquest nou atac palúdic mercès al sanejament, si bé incomplet i deficient, del nostre delta, i a l'activa i intel·ligent campanya antipalúdica iniciada pel benemèrit Dr. Pittaluga, recentment vingut d'Itàlia.

Ha transcorregut un llarg període de temps (1903-1918) en què, a part d'algun cas isolat en la caseta de carrabiners, semblava desterrat del nostre país el paludisme; però s'esdevingué la implantació del cultiu de l'arroc en els terrenys propers als estanys de Remolà, Illa i Ricarda, i simultàniament s'ha esdevingut la invasió palúdica, però intensa, terrible. En aquells temps esmentats, de trista recordança, en què el paludisme causava tants estralls, la zona palúdica restava limitada per una ratlla equidistant uns 2 quilòmetres de la mar. Ni en la resta del terme municipal, ni menys en el poble, es registrava un sol cas de paludisme. La invasió que ara patim és general; ni el poble ni els districtes rurals més llunyans estan lliures del flagell. El nombre d'envaïts fou, l'any 1920, de 274; l'any 1921 arribà a 423, havent-se gastat en aquest últim any més de 10 quilograms de sulfat de quinina. La força de carrabiners i els individus de l'Escola d'Aviació (Aeronàutica Naval) són els que han donat més gran contingut d'envaïts. En el camp d'aviació, situat en terreny confinant amb els arrossars, arribà el nombre d'envaïts al 90 per 100. Una característica ofereix la invasió palúdica actual; i és que, així com suara els casos de paludisme es registraven durant els mesos de juliol, agost, setembre i primera quinzena d'octubre, ara ha fet ja la seva aparició aquest flagell el mes de març últim, registrant-se en aquesta data 22 casos d'envaïts, entre ells sis en la mateixa població.

Un arroçal

Es menester que acabi aquest estat de coses. Nosaltres no afirmem que el cultiu de l'arròs sigui la única causa determinant de l'estat palúdic a Prat de Llobregat, però sí que indubtablement és la major causa coadjuvant, perquè les plantacions arroseres pateixen d'escassetat d'aigua, ultra que per a les feines del cultiu han vingut brigades de treballadors des de punts on el paludisme és endèmic amb tota seguretat han importat el microbi malàric. Nosaltres creiem més; creiem que encara que es supri-

meixi el cultiu de l'arròs, si no es procedeix amb tota cura i energia a un sanejament intens i complet d'aquest terme, no s'acabarà el flagell palúdic.

En el pròxim número explicarem l'actuació de la Comissió Mixta Executiva per a la lluita antipalúdica en el baix Llobregat, que fou nombrada en l'assemblea que va tenir lloc en la Diputació provincial de Barcelona el dia 19 de desembre de 1921, i que ha donat óptims resultats malgrat els entrebancs centralistes.

Fesomies de Sants, el rostre gairebé pueril de la pucella barcelonina, segurament que l'hauria decorat amb aquell mateix somris que li fa descloure el llavi, com en aquellvers català — *semihante labello* — i que amb la seva llum, pura i humida, asserena el cel de febrer, que no és encara el bon temps, però ja en té l'alegria.

Un aspre bisbe visigòtic, el bisbe Quirze, de Barcelona, se'n corprengué d'aquest somris de la nostra verge innúbil. I en el seu famós himne, que és ensems un noble elogi a Barcelona sempre augusta, florida corona de civilitat, el consignà amb una imatge graciosa, que entre aquells versos ferrenys, és com una gota de rou sobre fulles verdes:

*Sicque risu rorat ora
corda mulcet flentium*

Que en pla català vol dir: «Arroja la cara de somris i amoixa el cor dels qui ploren.»

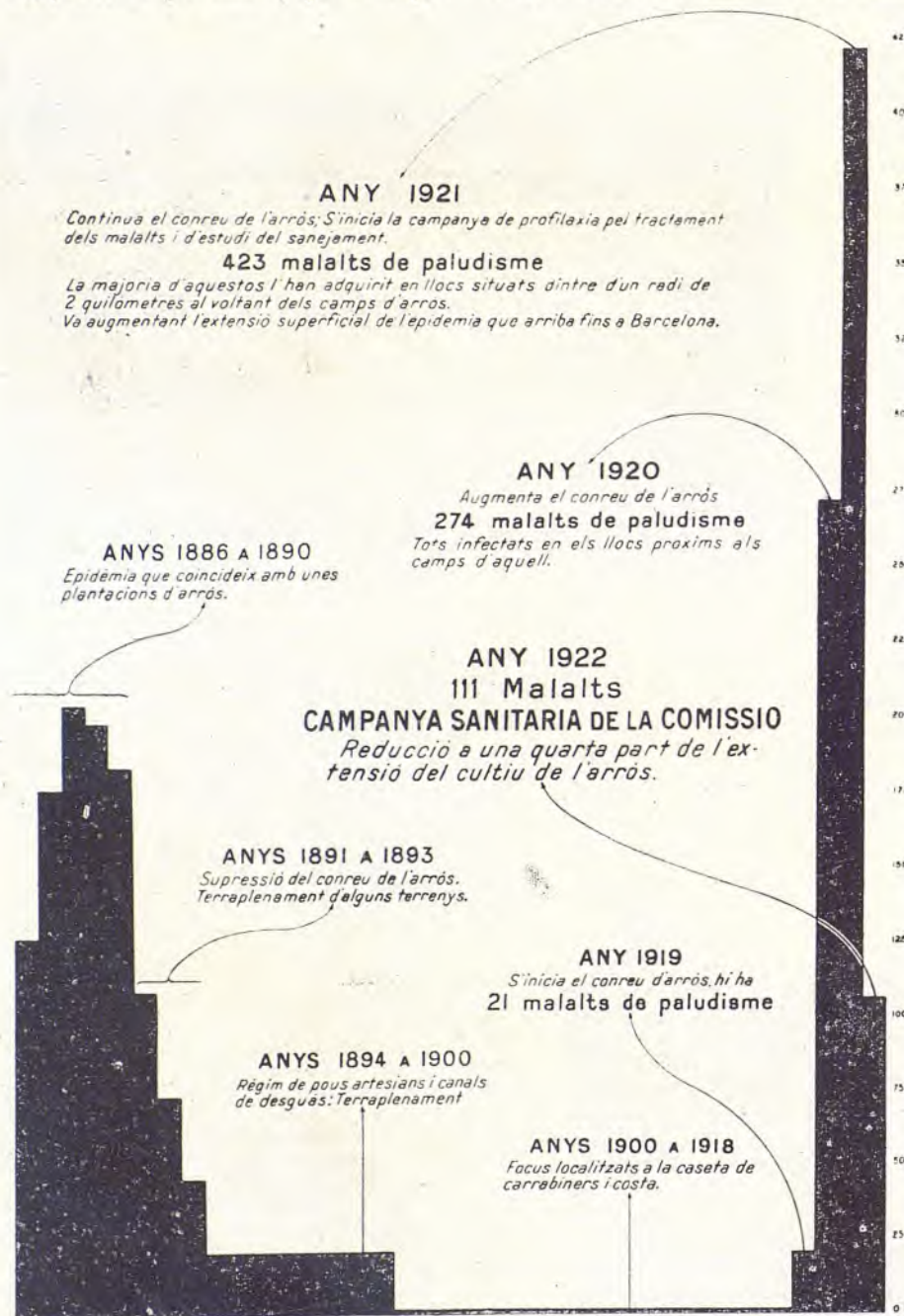
Els seus ossos, soterrats en la humitat i en la foscada la cripta basilical, toquen el punt viu de la ciutat, i són com el llevat al fons de la pastera, com el broll viu de la font en la fondària de la mina, com la sement del foc en les venes de la pedra. Allà batega el cor de la nostra història. I a son entorn, la nostra santa Acròpolis i la nostra Ciutat de vori, amada i besada pels segles.

Els sepulcres són les arrels de l'altar. Dels ossos àrids d'Eulàlia soterrats dins el misteri humit, en brostà la gran floració de la pedra a la glòria daurada de la llum. Un pica pedrer mallorquí, Mestre Jaume Fabre, construí amorosament per l'adolescent purpurada aquell dormitori exquisit; i un imaginari pisà llavorà en marbre una preciosíssima urna i hi figurà en relleu la història del seu martiri. Tan dòcil fou al cisell del mestre imaginari la duresa del marbre, i tanta era l'amor que escalfava la seva ruda mà que té aquella urna toves blavors de llana i càndida flonjor de llit i vapor de randes voleïdisses. I dins una ombra saturada de perfums, espessa i feixuga, quasi palpable com un vellut dorm la violenta verge sarriana el seu son de segles, el seu son encara vigilant...

Es fama que passà per la ciutat de Barcelona Francesc d'Assís, Rei de la joventut, enamoradís de tot lo gai i de tot lo tendre, de tot lo matiner i frescorós, fos flor o fos ocell, fos alba o cant de gall, o fos idioma jove. I Francesc d'Assís s'enamorà de la gràcia pueril de la tendra fadrina martiritzada. En el sermó que posa en boca d'ell Eximeniç, en sa visita a Barcelona, hi ha aquestes belles paraules: «Amics meus, hajats especial devoció en aquesta gloriosa verge que Déu vos ha ací dada, madona Santa Eulàlia, car dic-vos que Déu per sos mèrits té en guarda aquesta ciutat...»

Si la Llibertat, l'any 1714, caigué embolcallada amb el penó de Santa Eulàlia, amb el penó de Santa Eulàlia ha de ressuscitar la Llibertat.

LLORENC RIBER.

Gràfic de la mortalitat palúdica a el Prat de Llobregat des de 1886 a 1892

EL SOMRÍS DE SANTA EULÀLIA

Pel febrer floreix l'ametller, i arriba, abellida de somris, la verge Santa Eulàlia, qui sobre el vestit de lli blanc, meté

la rosa vermella del martiri. Si Ernest Hello hagués posat en la bella galeria de benaventurats, que escriví sota el títol

Conferència d'En Puig i Cadafalch a Sant Cugat del Vallès

Després de la funció litúrgica, el senyor Puig i Cadafalch donà la seva conferència als claustrers del Monestir, pleníssim de gent, la qual escoltà amb vivíssim interès el parlament del gran arqueòleg.

Cronologia

Després de fruir el goig de la música sacra i la eloqüència severa de la paraula alada del sacerdot de Crist, volem sentir per un moment el plaer de contemplar l'obra arquitectònica, que té també quelcom de l'harmonia del cant litúrgic i s'es fa per a doctrinar com un perpetu sermó escrit a la pedra.

Davant l'obra antiga, l'arqueòleg cerca primer ço que diuen els vells pergamins, que, per a sentir-la, cal situar-la en la cadena mòbil del temps.

Les dades que us donaré són poques.

Els documents parlen de la destrucció del monestir, per Almançor, el 986; de la restauració, per l'abat Oto, qui, el 1010, morí a Còrdova, en l'expedició dels catalans.

La processó de Santa Eulàlia entrant a la plaça de Sant Jaume pel carrer del Bisbe

Fot. Sagarra.

El 1013 es treballà al claustre antic. L'abat demanà als bisbes Pere, de Girona; Borrell, de Vich, i Ermengol, d'Urgell, què havia de fer per a seguir l'obra començada del claustre, i li digueren que es vengués una joia de Sió per a edificar el claustre.

El 1063, un matrimoni donà una unça d'or per l'obra del campanar.

En el primer terç del segle XII una nova invasió destrueix el monestir.

El 1190 es treballava en l'obra del nou claustre.

Després dels documents, l'arqueòleg examina la forma, i ella ens diu que el claustre que el 1190 estava en obra, és el que contempla; germà menor, en edat, del de la Catedral de Girona i del de Sant Pere de Galligans; obra d'Arnau Gatell, qui es representà, a ell mateix, treballant, humil, un capitell, i de qui els monjos immortalitzaren els noms en un breu epigrafi en vers.

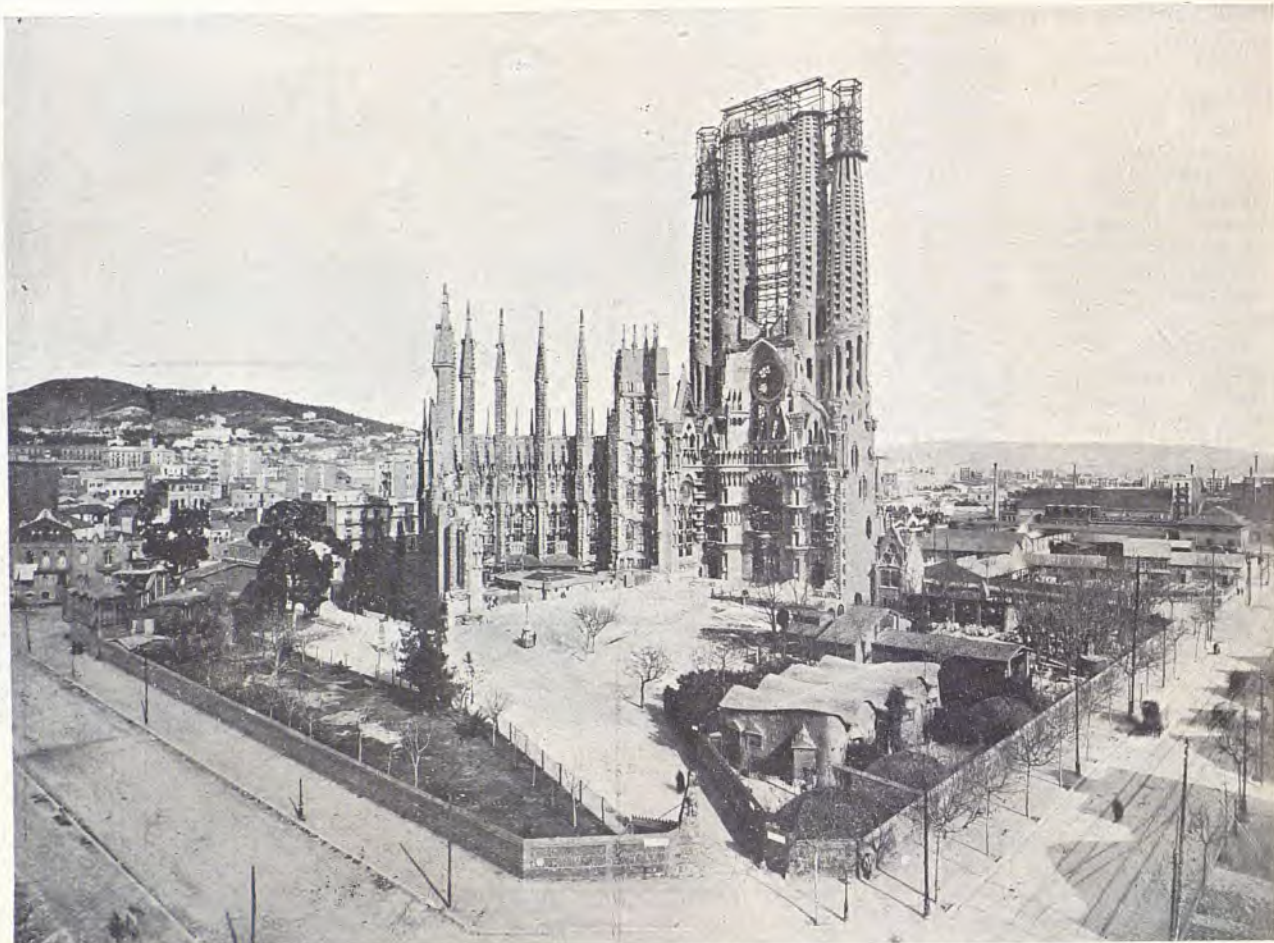
L'arquitectura

Contemplem la seva arquitectura.

El segle XII, els monjos de Sant Cugat no podien construir com els romans, i la força de les coses va portar-los a mètodes més racionals. Els romans usaren les voltes com avui els pilans i les bigues de ferro, que la

Festa dels amics de la Litúrgia a Sant Cugat del Vallès. El nostre president En Josep Puig i Cadafalch donant la seva interessant conferència en el pati del Monestir. La festa resultà un èxit esplendorós

Temple expiatori de la Sagrada Família. Vista general del Temple. El conjunt interior de la Basílica és de 110 metres de llarg per 60 d'ample i 45 d'alçària. L'exterior arriba fins a 160 metres. A l'esquerra es veu un grup d'edificis format per les Oficines i la casa del Capelà Custodi; a la dreta hi ha en primer terme les escoles i els tallers de fusteria i de picapedrers.

seva educació artística els portava a ornar-los i dissimular-los amb els harmònics ordres grecs, tal com nosaltres convertim els pilans de ferro en columnes de pedra. Els monjos arquitectes, no; columnes i arcs hi són usats segons raó i mesura, i això és sa bellesa.

Les columnes no tenen la proporció clàssica; la proporció la fa la necessitat. Mestre Rogent, en la primera excursió dels arquitectes de Catalunya, ho notava. Llur capítell és de pedra de Montjuich, de pes apropiat per a ésser portats en carro per l'antiga i descuidada via romana; llurs canyes són de pedra calissa de Girona, de mides justes per a venir a bast.

La pedra d'arcs i murs és del país. Els arcs s'apoen sobre les amples impostes i les columnes els aguanten. Fermes pilans com espatllers robustos divideixen cada ala del claustre i ordenen i donen un ritme a les nombroses arcades.

Les formes tenen antiga ascendència; la més vella de totes és potser la coronisa d'arcs monolítics lombards, fills dels arcs lombards de petites pedres, nets dels arcs de maó de Lombardia, descendents de velles arcuacions que ens vénen de la vella Pèrsia i de la Síria i emparenten les obres romàniques amb les més antigues civilitzacions orientals.

L'escultura

Passejant pel claustre, els ulls s'encanten mirant la bellesa de l'escultura. La varietat i estranyesa de llurs temes, i la memòria se'n va a aquelles airades paraules de Sant Bernat dirigides a l'abat Guillem, que els descriuen i els execren;

«Però què signifiquen en vostre claustre, allí on els religiosos es lliuren a llurs lectures, eixos monstres ridículs, eixes horribles bel·leses i eixos formosos horrors? De què serveixen en aquests llocs els micos immunds, els lleons ferotges, els centaures quimèrics, els monstres semihomes, els tigres, els soldats que combaten i els caçadors que corren; allí un quadrúpede amb cua de serp i més lluny un peix amb cap de quadrúpede; tan aviat es veu un monstre que és cavall per davant i cabra per darrera o que té banyes en el cap i la part postrera equina.»

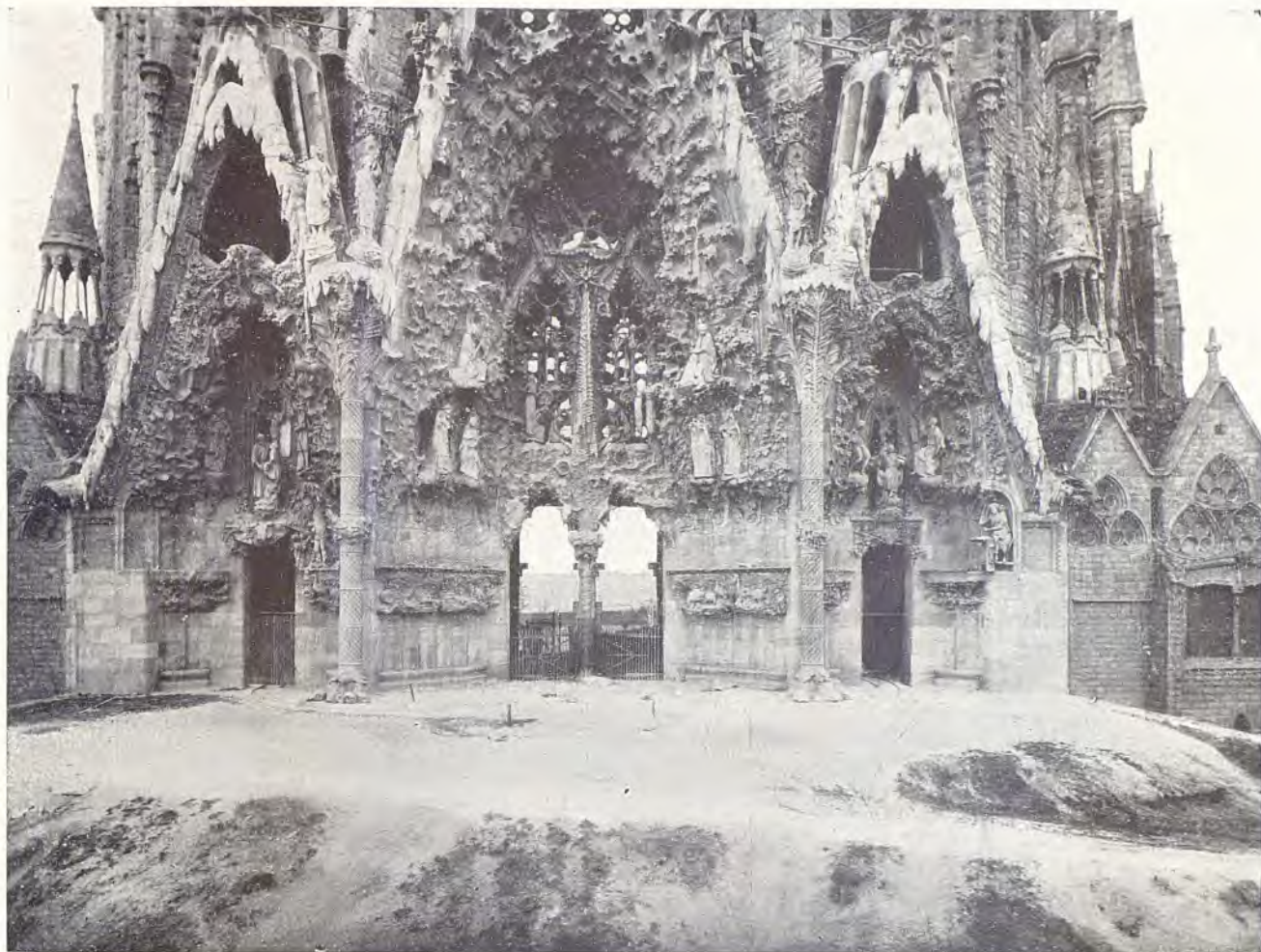
El primer Capítol de l'ordre de Cister prohibia en sos temples l'escultura i la pintura.

Els abats de Cluny, Pere el Venerable i Sant Nuc, foren prou forts i continuaren ornant llurs claustres. Sant Odon deia «que era com un pressentiment del cel».

Un savi mestre, Emile Mâle, en un llibre nou ha dit que per a ser pobre com Sant Bernat calia una meravellosa riquesa interior; el fidel necessitava aquest socor material per a ascendir a les coses divines i l'art ha adoptat, com una Bíblia dels pobres amb aquestes obres d'art a generacions de generacions.

Els monjos de Cluny, que saberen resistir l'onada de crítica severa i d'austeritat, salvaren l'art d'Europa, que ha viscut fins al segle XVII quasi exclusivament al temple. Un d'aquests monestirs de Cluny fou Sant Cugat, agregat a Sant Pons de Torneres, un dels primers que s'uní a la gran lliga cluniacenca.

L'escultura fou una nova troballa de l'Europa d'Occident de les darreries del segle XI. L'escultura grega, la gran obra de la raça a qui es deu una gran part de la civilització, fou oblidada. Passen prop de set cents anys sense que l'home doni vida corpòrea a ses visions.

Temple expiatori de la Sagrada Família. Magnífica façana del Naixement, una de les tres que ha de tenir el temple projectat i dirigit pel eminent arquitecte català N'Antoni Gaudí.

Fotos. Zerkowitz.

Fou necessari reinventar l'art, i aquesta glòria és de gent d'una raça i d'una llengua de les quals nosaltres som com una avançada a l'altre costat de Pireneu. La reinvençió de l'escultura és obra langüedociana, amb son centre a Tolosa. Els primers assaigs ho foren en els monestirs benedictins dels Pireneus: a Sant Genís les Fonts, a Sant Andreu de Sureda, a Arlés del Tec. A Sant Genís les Fonts s'hi guarda l'escultura romànica datada en 1020-1021, la més antiga coneguda, que és com una rèplica en pedra d'un d'aquests frontals amb relleu de pasta, que són ornament i glòria de la més antiga escultura catalana i europea.

D'aquelles primitives obres, que el monjo de Cuixà, escriptor del segle XI, n'explica el simbolisme, en nasqué Moissac, i de Moissac en sortiren les creacions de Suger a Sant Denis de París, i després les meravelles de Chartres i els poemes de les portalades gòtiques.

La iconografia

Una de les estrofes d'aquesta perpetual epopeia gravada en la pedra per l'art cristià és el claustre de Sant Cugat.

Ella és com una enciclopèdia del saber medieval: l'antic Testament i el nou hi són esculpits en formes d'antiguíssim origen. L'escultor es guiava per llibres i en aquells refluïen les fons primitives de la iconografia cristiana: la hellenística amb els seus genis y sos semidéus quasi paganes amb sa gentilesa clàssica vetllant la cruesa dels martiris del Crist i donant a la tragèdia evangèlica finors virgilianes; la siríaca forjada en els llocs mateixos evangèlics, vivificada pel record real històric de la raça del Crist.

Les Bibles catalanes són el llibre immediat que guia a

l'escultor. Elles són l'obra primitiva dels nostres monjos pròdigs en ilustrar gràficament la història més antiga de la humanitat.

I aquí es desenrotlla una llarga lliçó sense l'ordre sever de la portada de Ripoll, homilia en pedra que segueix a la lletra els vells manuscrits de les nostres bibles com ha demostrat En Pijoan en el nostre Institut d'Estudis Catalans.

Però aquí després del tema enterament tret del llibre hi ha el tema tret de la vida. La miniatura siríaca a finals del segle XII sembla animar-se, les figures que abans s'afileraven rígides com mortes enraonen i parlen. La representació dramàtica viva que tenia lloc en els temples inspira a l'escultor i amb ella un rudimentari realisme còpia de la vida de l'època antiquíssima en l'escultura dels claustres: els guerrers que lluiten; els nobles que cacen, les escenes rurals del conreu; el boter que encercla la bota; les danses acrobàtiques de la plaça de l'església; els nobles de Rocafort i de Cabrera lluitant amb les feres.

Tot un món antic i modern, cristià i pagà afluïx en aqueix llibre de pedra resum del saber tramès pel llibre de pergamí, pel text oriental, pel vori moresc; per la tradició oral; pels costums de l'època.

El tresor del temple a guardar.

Heu's aquí com la litúrgia que és essencialment història, troba un ressà de ses belles literàries, de les harmonies de la música en aqueix art de l'antiga escultura i arquitectura. Unes i altres són el tresor de bellesa del temple de Déu.

Quí gosarà malvendre-les i llençar-les a l'encant?

No discutim a l'Església la propietat de son tresor.

Diem, sí, que la regeix, com a tota propietat, una elevada llei moral. Com jo no puc llençar el pa que em sobra ni destruir la casa que és meua, no poden els que regeixen l'Església malversar son tresor.

I l'Església no malversa el tresor de bellesa de que la Història la féu guardadora.

Miren els alts exemples. Bé n'ha creat de necessitats la gran guerra, bé n'ha destruït de cases i de temples. Pensem en Reims; la Catedral amb les voltes esfondrades aixecant-se en mig d'una ciutat en runes. Imaginem-nos l'espectacle macàbric del noble cardenal que ha assistit impàvid guardant el temple del Sacre dels Reis de França, als bombardejaments i a la metralla, posant parada davant el grandios portal i venent els caps meravellosos de les estàtues somrients o despullar de les bíbliques figures els filigranats dosserets. L'Amèrica hauria donat per elles els milions que falten, i amb els milions s'hauria refet de ciment armat la Catedral antiga i donat allotjament a un poble delmat.

L'Església es refà lentament i el tresor d'art es recull com relíquies santes i l'arquitecte pacientment va curant les ferides immenses de l'obra geganta.

A Lovaina el foc teutó ha cremat la Biblioteca de la gran Universitat catòlica. ¿Mes qui és capaç d'imaginar l'alta figura del cardenal Mercier posant a l'escut el tríptic de l'Anyell místic de Gant en què s'inspira nostre Dalmau, per amb sos precés tornar el llibre d'ensenyament, el

En Puig Pujades, publicista empordanès, autor de «Trajèdies de viñat», llibre que ha tingut una merescuda acollida. La fotografia és reproducció d'un retrat fet pel pintor En Marian Llawanera.

pa de l'espirit als deixebles? La Bèlgica assotada per la guerra, ha fet a la inversa, ha rescatat els fragments emigrats, i com a premi de sa victòria ha refet l'obra meravellosa.

El Papat donà d'antic l'exemple; ell donà asil als déus antics foragitats dels temples i els successors dels Papes màrtirs acolliren en sos palaus, en ses viles, en sos museus als ídols caiguts amb ses nuditats, amb la memòria de sos cultes. No eren els déus que entraven a sagrat, era l'eterna bellesa la que passà el portal del Palau cristià.

¿Qui s'imagina el Sant Pare venent les estàtues gregues i romanes del Museu vaticà; posar a subhasta l'Apolló del Belvedere; la Venus de Guido o el Diòcol? Son preu permetria estendre les missions, mes sembla una blasfèmia que sols com a tòpic es pot imaginar el redimir en diner els teixits antics del tresor de Latran o les tapisseries de Rafael; o vendre, arrencant-les, les pintures de les llotges o el Virgili de la Biblioteca vaticana.

No; l'església guarda son tresor, que és tresor artístic; que és font que explica el gran fet històric de la iconografia cristiana i la sumptuositat de la litúrgia, que és bellesa i ensenyança.

Jo acabo retraient unes paraules divines de l'evangeli que acabau d'oïr: «Qui tingui orelles per sentir-hi que ho senti.»

Final

El parlament del senyor Puig i Cadafalch fou celebradíssim.

L'acte, com diem, resultà molt brillant.

Un tema d'actualitat

El senyor En Joaquim Nadal, tinent d'alcalde i nou president de la Comissió de Cultura del nostre Ajuntament, donant la seva conferència sobre les Cases Barates en el saló de l'Associació de la Premsa Diària.

Fot. Sagarra.

ELS NOSTRES ESTABLIMENTS INDUSTRIALS

EL FORN DE SANT JAUME

Edifici fàbrica del Forn de Sant Jaume, Plaça de Sant Miquel. Gràcia-Barcelona

Heu's aquí una marca creada als començaments del segle XVIII i que ha vingut figurant sempre al cap de les millors de la nostra Barcelona.

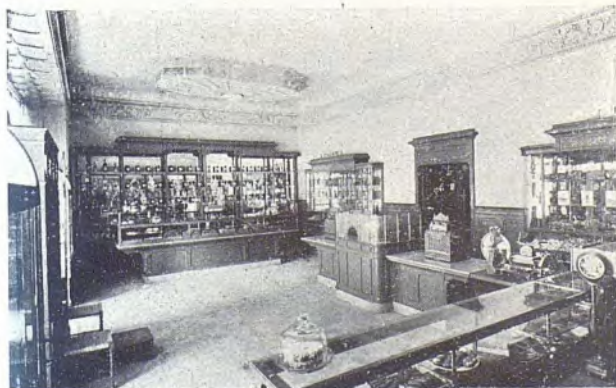
El Forn de Sant Jaume seguint l'evolució ascendent de la nostra ciutat en l'any 1914 i en els solars del número 7 del Passeig de Gràcia edificà expressament per obradors i confiteria el magnífic edifici que tots coneixem i que honora el nostre millor passeig ciutadà.

Està clar, doncs, que a nou creixement de la nostra

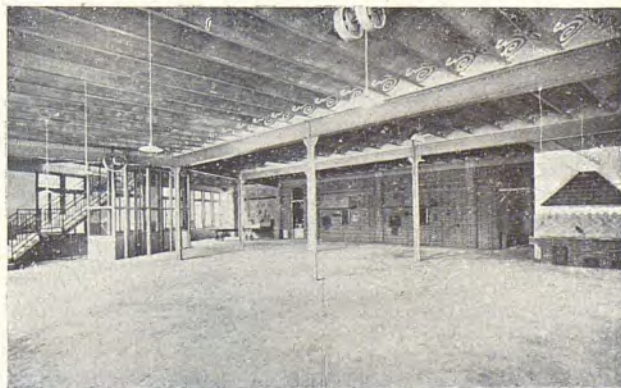
urb, correspon també nou engrandiment del nostre renom establiment. Cò palesen les boniques fotografies que açí publiquem del grandios edifici fàbrica suara fet exprés a la plaça de Sant Miquel de la barriada de Gràcia.

Felicitem de veres els seus propietaris i bons amics nostres els senyors En Manuel Colom i En Josep Mª Romau i fem vots per a que'l projecte que tenen en estudi, assoleixi tot l'èxit que es tenen ben meregut.

GUASCH.

Botiga del Forn de Sant Jaume (Gràcia)

Obradors del primer pis

La campanya del Marroc

És molt de doldre que'ls nostres governs no sàpiguen trobar la manera d'acabar l'estat de coses del Marroc.

La present fotografia és l'embarcament dels reclutes de la nostra regió.

A l'entorn dels molls s'hi havia situat molt públic per acomiadar als expedicionaris. A dos quarts de cinc enfilaven la bocana del port. Que tots tornin bons i sans.

Embarcaments

F. I. Sagrera.

UN ANIVERSARI

El 24 de febrer de 1895 els separatistes cubans donaren al Baire el crit d'independència.

Pocs dies després d'iniciada la revolució cubana caigué el govern lliberal com a conseqüència de l'actitud dels militars que cremaren *El Resumén*.

Ocupà el poder el Sr. Cánovas, el *monstruo*. Coneguda és la seva frase d'*el último hombre y la última peseta* i també és conegut el tràgic resultat d'aquestapolítica.

En Cánovas el 7 de juliol de 1896 deia al Congrés, referint-se al cubans: *los separatistas creen que nada les conviene sino la independencia, como si hubiera en el mundo cosa más clara que la imposibilidad de Cuba para ser independiente*.

Més tard veient la manera fatal dels esdeveniments va volguer concedir a Cuba certes reformes baldament hi persistís la insurrecció, mes fou assassinat abans que pogués assajar el seu pla.

Vingueren tot seguit els lliberals. Y els mateixos que feien fracassar les reformes de Maura de 1893, concediren l'any 1897 l'autonomia de Moret. Era ja massa tard per tot i esdevingué inevitable la catàstrofe colonial.

Les inolvidables lliçons d'aquest aniversari evocador han estat oblidades massa aviat.

Els homes de l'Espanya no rectifiquen. No han sabut ni implantar un modestíssim Protectorat a la petita zona espanyola del Marroc.

LA LLUITA PER LA CULTURA CATALANA

Conferència d'EN VALLÈS I PUJALS

El dia 24 de febrer, a l'Ateneu Barceloní, tingué lloc l'anunciada conferència del senyor Joan Vallès i Pujals, el qual acompanyava l'alcalde accidental senyor Maynés, davant de selecta i nombrosíssima concurrència que omplia la sala d'actes de l'esmentat centre. Era organitzada per l'Associació Catalana d'Estudiants. El senyor Octavi Saltor, president de l'entitat organitzadora, digué unes breus paraules de motivació.

Resseguint — comença dient el conferenciant — la història dels moviments nacionalistes hom trobi una característica comú: l'esforç per la cultura: precisament perquè en aquestes manifestacions el poble opressor s'hi mostra més hostil.

El mateix succeí a Catalunya. El dia 11 de setembre de 1714 queia Barcelona: el dia 16, Felip V tancava la Universitat de Barcelona: tancava, després, les altres: creava la de Cervera, que fou la única. Es conserva el borrador del document en el qual s'expliquen els motius perquè van ésser abolides les velles universitats i s'instituïa la de Cervera. En aquest document hom fa constar que el tancament de les universitats obreix a repressió contra els catalans que

havien estat hostils a la dominació forastera; i que com a premi, per la lleialtat a la seva política, a Cervera, li era otorgada la Universitat.

Tres grans cops contra Catalunya dictà Felip V; el decret de Nova Planta, l'alçament de la ciutadella, el tancament de les universitats. El primer, al cap d'un any de l'entrada de les tropes castellanes a Barcelona; el segon al cap de mig any: el tancament de les universitats, al cap de dies d'haver entrat les tropes castellanes a Barcelona. Això és significatiu.

Les nostres universitats representaven la nostra cultura nacional. Les tres grans nacionalitats ibèriques (Castella, Portugal, Catalunya) dels temps medievals, concreten la seva cultura en les universitats de Salamanca, Coïmbra, Lleyda. Glossa la importància i l'acció fecunda de la Universitat de Lleyda. Hi havia, a Catalunya, altres universitats: Barcelona, Girona, Vich, Solsona, Tortosa. Hi havien col·legis famosos: el de Portelles, el dels freres de Poblet i altres. Escoles d'art: a Barcelona, Cervera, Montblanch. Tota aquesta cultura era esplendorosa.

Els dos homes que resumeixen la tasca de la Universitat

de Cervera són En Dou i En Balmes: l'un i l'altre ho escriuen tot en castellà, llevat de les lletres familiars. En Dou, justifica i defensa el decret de Nova Planta i elogia les intromissions forasteres que d'ençà de Felip V havien anat caient a Catalunya. En Dou, als últims anys de la seva vida, presideix les Corts de Cadix, en la qual es publica la Constitució unitària de l'Estat Espanyol.

En Balmes sofrí els efectes terribles de la Universitat de Cervera, també. L'any 1843, escriu una pàgina molt significativa en la qual es traspuja la influència del règim unificador, d'una manera colpidora. I això que feia ja deu anys que havia eixit la cèlebre Oda a la Pàtria, de l'Aribau.

Hi ha casos, hi ha pobles, en què una cultura ha estat substituïda per una altra cultura.

Aquest fet és una cosa de doldre. Però hi ha alguna cosa pitjor: és l'arrancament de la cultura i en son lloc posar-hi la incultura, l'analfabetisme. Això passà amb nosaltres. La cultura espanyola amb la qual hom volgué supplantar la cultura catalana no és tal cultura, és, senzillament, un engany de cultura, un analfabetisme cruent.

Així es trobava Catalunya fins ara fa pocs anys; i val a dir, per sort, que Catalunya no s'hi trobava bé.

El príncep Don Ferran, sortint del nou pujador Aragó-Clarís, acompanyat dels senyors governador i capità general, i del nostre alcalde el senyor marquès d'Alella

Per això ja des de mitjans del segle XIX hom veu arreu de Catalunya, una florida d'institucions de cultura nostrada que enamora, tendint a la reconstrucció de l'esperit nacional.

Fins que la Diputació de Barcelona va emprendre's la tasca de crear el gran organisme de la cultura catalana. Dos noms il·lustres hi tenien cabdal intervenció: Enric Prat de la Riba, Josep Puig i Cadafach.

Explica sintèticament les nostres grans institucions culturals nacionals, amb els tres caires d'investigació, per l'Institut d'Estudis Catalans; de difusió pels museus i biblioteques; d'ensenyament, per la Universitat Industrial, sobretot. Fa ressaltar les enormes dificultats que la tasca, millor la lluita per la cultura catalana, ens reportava i ens reporta: car no es tractava de crear un museu com tants altres museus, una escola com tantes altres escoles, sinó que calia formar i crear el museu nacional, l'escola nacional, que avui — sense immodestes pretensions podem dir-ho — ja compta i pesa en el món.

Per tota aquesta tasca ha eixit per part dels successors de Felip V gran oposició.

Sense esmentar tantes contingències i batusses i batudes policiaques a l'entorn dels Jocs Florals, es detura a conside-

El príncep d'Espanya, Don Ferran, examinant els cavalls de la remonta; Hospitalet

rar un poc la cèlebre pastoral—massa oblidada—del gran bisbe Morgadas en la què el sant varó aixeca la seva veu potent per l'ensenyament de la doctrina cristiana, almenys, en català. La pastoral motivà fortíssimes i llargues discussions virulents al Congrés de Madrid; el bisbe mateix era tractat com el més ínfim dels funcionaris. Al cap de poc, el comte de Romanones feia el Reial Decret prohibint l'ensenyament del catecisme en el nostre idioma.

Passa a referir-se a la creació dels Estudis Universitaris Catalans, als quals hom no permet d'establir les seves càtedres en el clos de la Universitat a no ésser que donessin les lliçons en castellà.

Però el més fort de la lluita va començar quan la Diputació de Barcelona va intentar d'intervenir en el règim de les anomenades escoles «provinciales». La Diputació, en vista que l'Estat sols li exigia de pagar i no volia qui hi intervingués, va posar-se en situació de resistència passiva i anà deixant de pagar. En canvi la Diputació creà institucions pel seu compte, que avui són el nostre miratge i el nostre orgull.

De part de Madrid vingueren moltes repressàlies; singularment esmentaré la de l'any 1916 en què no se'ns volgué aprovar el pressupost de la Diputació de Barcelona; per la raó que «es destinava massa per cultura».

Esmenta altres atacs posteriors com ara contra la destitució del llegat Pere Vila.

Diu que la Universitat Industrial costà per adquisició d'edifici a la Diputació de Barcelona, 2.000.000 de pessetes; i que cada any li costen els ensenyaments que hi dona 2.000.000 de pessetes.

L'Estat espanyol la subvenciona amb 50.000 pessetes; aquest mateix Estat que per drets de matrícula, pòlisses i altres efectes burocràtics en cospa més de 70.000 pessetes.

L'Estat, que anyalment percep de Catalunya 400.000.000 de pessetes, a canvi d'aquesta enorme contribució, quins serveis tan dolents!

I la Mancomunitat, amb un pressupost de 20.000.000 de pessetes, ha de fer tanta obra de cultura i de moltes altres menes; i ha de sostenir, encara, els Instituts, la biblioteca de la Universitat i les Escoles Normals (a càrrec de la Diputació).

Manca molt per fer, encara, acaba dient: l'esforç ha de continuar persistent. Vosaltres, estudiants, podeu fer-hi molt. Signi la nostra divisa: la universitat catalana.

Gran ovació esclatà en finir la seva conferència l'il·lustre conseller de la Mancomunitat, president de la Diputació de Barcelona.

Els Cabells del Rei Jaume

en la senyera de l'«Orfeó Català»

Els cabells del Rei En Jaume,
que daurà altre temps el sol
quan la testa sobirana
de l'excels conqueridó
s'aixecava esplendorosa
per València i Aragó,
per Mallorca i Catalunya
i per tot el Rosselló,
llavors que en la nostra parla
es dictaven lleis al món
i la terra catalana
no sabia el que era un jou,
ara brillen altra volta
per damunt nostres cançons,
per damunt nostres mirades,
per damunt els nostres cors.
Ara brillen altra volta
amb vivíssim resplendor
i, al bell cim d'una senyera
que flameja com el foc,
ens recorden el que fòrem
i ens retreuen el que som.
— Nobles fills de raça lliure
com cap altra en veié el món,
prou sofrí ja l'esclavatge
tan abjecte i ominós
que us assota i us doblega
i us té el peu damunt del coll.
Jo só encara el Rei En Jaume,
el molt alt i poderós
més que mai ara que us miro
des del regne del Senyor.
Catalans: cal que es refaci
la Confederació
i el reialme dels meus somnis
des de Múrcia al Rosselló
amb el solí de Pyrene
i Mallorca i Aragó!
Canteu fort. Fort que us escoltin
de les quatre parts del món.
Que les veus diguin i clamin
que és finit el vostre jou.
La cançó que sia flama
que us arbori sens repòs.
Veu de lluita i de conquesta
que enardeixi vostre cors
i la sang s'hi torni a encendre
com en aquells temps millors

Carraval 1923. — Grup d'assistents al ball infantil de Novetats

Fot. Sagarra.

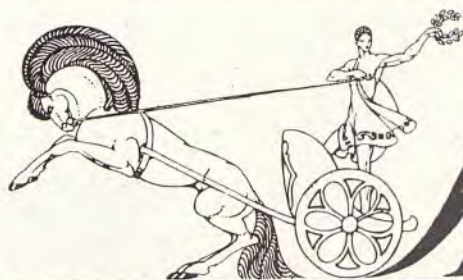
Enguany les festes de carnaval han quedat reduïdes als balls, distingint-se l'organitzat pel Círcol Artístic. A la Rua celebrada a Montjuïc no hi hagué cap nota digna d'arxivarse. Aquesta festa si es vol que resulti digna de Barcelona, ha de preparar-se ja des d'ara.

que dels vostres patrimonis
n'ercu amos i senyors. —

— Oh cabells del Rei En Jaume
que ara torna a daurà el sol,
orfens ja d'aquella testa
de l'excels conqueridor.
Si amb la nostra veu que canta
aixequem l'esguard febrós
dalt del cel una ombra augusta
apareix i esclata un pló.
Des del cim de la Senyera,
nimbats de llum i cançó,
oh cabells del Rei En Jaume
que heu tornat a la claró,
la veureu la bella gesta
de la lliberació.
La veureu i ben de pressa

que ja ens triga massa el jorn.
Per la testa que us portava
jurament n'hem de fer tots.
La veureu la bella gesta
com florint d'una cançó.
La veureu la bella gesta,
vålga'ns Déu Nostre Senyó!
Catalunya és per nosaltres
tant si volen com si no.
I les terres seran lliures
de València i Aragó,
de Mallorca i Catalunya
i de tot el Rosselló
i altre colp nostra parla
noves lleis dictarà al món
i la terra catalana
ja mai més sofrirà el jou.

JOAN LLONGUERAS.

SPORT

MOTORISME
FUTBOL
TENNIS

PROVA DE REGULARITAT BARCELONA-SARAGOSSA

Diumenge 6 de febrer retornaren els braus motoristes que en cursa de regularitat han cobert el recorregut de Barcelona-Saragossa-Barcelona.

688 quilòmetres a un promedi fixat, són molts quilòmetres, és una prova dura, però malgrat tot, 26 participants prengueren arribada a la nostra ciutat. Poden estar orgullosos d'haver demostrat de faisó tan admirable llur voluntat i entusiasme pel motor.

El nostre Moto-Club de Catalunya ha assolit un èxit gran. Tothom està contentíssim de l'organització.

El pas pels pobles ha constituït un esdeveniment, essent vitorejats per les multituds. Tothom ha complert amb fe admirable llur comés.

L'arribada i estada a Saragossa han sigut força agradables. Els saragossans han volgut que'ls motoristes s'emportessin un record formosíssim de la voluntat en que cooperaren a l'obra del Moto-Club.

Prop de Reus han fet averia molts concursants degut al mal estat de la carretera.

Han fet tota la cursa 26 cotxes.

FUTBOL

DIA 4 FEBRER

J. K. «Ràpid» de Viena — «Barcelona», 3 a 4. — El «Barcelona» en aquest encontre reivindicà la pròpia dignitat esportiva, malparada en el partit del divendres. Els furiosos atacs dels blanc-grana en la primera part portats primorosament i el joc magnífic que despleguen els vienesos fent perillar sovint la porta local foren moments interesantíssims.

Durant el primer temps i malgrat el bloqueig constant que sofriren les dues portes, les xarxes restaren intactes.

A la segona part una «corner» tirada magníficament per en Sagi és rematada per en Viñals, introduint la pilota a la xarxa vienesa. Continuen jugades colossals que entusiasmen al públic. En Planas tira un cop franc encastant la pilota a la xarxa austriaca. Un altre cop franc és tirat per en Blanco als peus d'en Martínez, marcant aquest amb un xut magne el tercer gol barcelonista. En Sagi converteix un «penalty» contra el «Ràpid» en el quart i darrer gol del «Barcelona». Desseguida en Brandteter marca un gol a favor dels seus fent-los animar extraordinàriament en Ridster, marcant després d'una esplendorosa combinació el segon gol i pocs moments abans d'acabar, ell mateix marca el tercer gol pel seu bàndol. En Peris arbitra força discret.

U. T. E. de Budapest — Europa, 3 a 1. — Al començar el partit sembla que l'«Europa» vol assolir una victòria que minvi l'aclaparadora derrota que li infligiren els hongaresos el primer dia, mes a l'atac formidable dels de l'«Europa» hi responen els de Budapest amb un contra-atac meravellós i furiosos desconcertant els locals. En Kosa amb un xut brutal traspasa la porta europea, en Priboj fa el segon gol aprofitant una sortida d'en Bordoy, acabant amb aquest resultat la primera part.

1. El control. 2. Arribada d'un cochet. 3. Arribada d'una moto amb sidecar.

A la segona part l'«Europa» envesteix amb coratge dominant a l'adversari. Un «penalty» dona a l'«Europa» ocasió de fer el seu gol d'honor, per mediació d'en Pelaó. El partit continua amb massa duresa individual, lo que treu llument al joc. Pocs moments abans d'acabar, en Kosa recull un centre d'en Bluhon entrant d'un cop de cap la pilota a la xarxa local.

En tot i que'ls hongaresos demostraren ésser superiors als de l'«Europa», cal fer constar que'ls nostres es portaren heroicament.

10 FEBRER

«F. C. Servette» de Ginebra — «Barcelona», 0-2.

— El «Servette» produí una impressió molt poc falaguera. En el primer temps el domini dels nostres fou absolut, mes sense eficàcia.

En el segon temps la lluita fou més bonica, els atacs suïssos foren més comprometedors donant lloc a n'en Pascual d'entrar freqüentment en joc efectuant parades que foren ovacionades. També demostrà ésser excel·lent porter el suis Grordidier.

En aquesta segona part els nostres s'apuntaren dos gols, el primer per en Gràcia, rematant una «corner» i el segon per l'Alcàntara aprofitant una falsa sortida del porter suis.

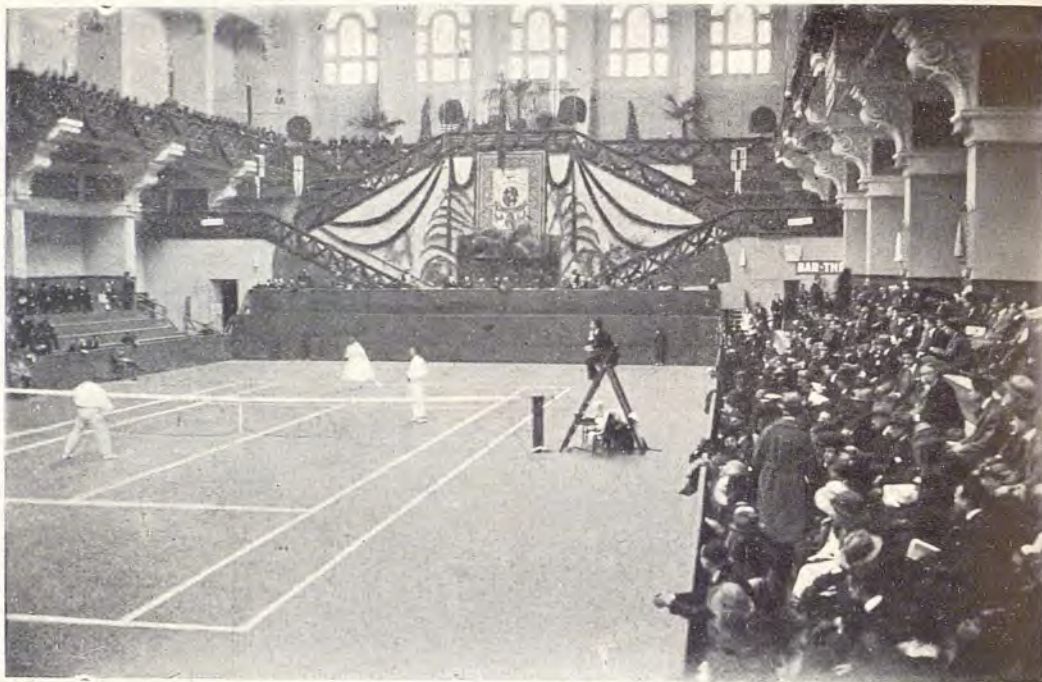
En Peris estigué força malament.

11 FEBRER

«Servette» 2 — «Barcelona», 4. — La primera part fou

completament mancada d'interès. El «Barcelona» dominà però no obtingué cap resultat positiu. Empataren a un gol. Els locals l'aconseguien per mitjà d'en Gràcia i el dels suïssos fou obra d'en Pache.

A la segona part en Vinyals entra el segon gol, als pocs

Pista arreglada per a jugar al Tennis en el Palau de l'Indústria, avui Palau de la Fira de Mostres.

moments l'Alcàntara d'un xut dels seus ja gairebé olvidats aconsegueix el tercer, el millor de la tarde. El segon gol suïss es entrat per en Pache. En té la culpa una falla d'en Surroca. S'armà un trepijoc espantós davant la porta suïssa incorrent els defensors d'aquesta en doble «penalty». El porter suïss fou obligat violentament pel capità del seu bàndol a abandonar la porta protestant sorollosament tot el públic. En Sagi tirà el «penalty» i s'apunta el quart i darrer gol barcelonista.

Arbitrà en Mariné, regularment.

CAMPIONAT DE TENNIS DEL MON

L'infant Ferran, el qual vingué en representació del Rei d'Espanya, arribà al Palau a quarts de dues, amb el seu seguici, essent-li ofert un dinar pel Comitè organitzador. Segueren al voltant de la taula, amb el dit Comitè, en sa major part, el senyor alcalde marquès d'Alella, el governador, capità general, Junta de la Fira de Mostres i capitans dels equips concurrents als Campionats. No hi hagué brindis.

El príncep Ferran presidint en representació del Rei d'Espanya el repartiment de premis als que resultaren campions mundials de tennis

Fotos. Sagarra.

Acabats els partits de la tarda baixà a la pista acompanyat de les dites personalitats, i després de feta la proclamació dels nous Campions del món en pistes cobertes pel secretari del Comitè senyor Mesalles, féu remesa dels premis com segueix:

Prova número 1. Campionat individual d'homes: don H. Cochet, campió del món. Copa del Rei, i una màquina d'or oferta per la casa Gillete.

Segon premi. Don J. B. Gilbert, cigarrera d'or oferta per don Jordi de Satrustegui, president de la R. A. L. T. E.

Tercer premi. De la casa Freddys. Un joc de fumador al senyor comte de Gomar.

Quart premi. De don Josep Mir, una capsa de tabac a don Nicolau Mishu.

Prova número 2. Campionat per parelles d'homes: Senyors Cochet i Couitéas, campions del món, copes de l'Ajuntament de Barcelona i dues màquines d'or ofertes per la casa Gillete.

Segon premi. Senyors Tegner i Rovsing, dos rellotges pulsera d'or, concedits pel Reial Barcelona L. T. C. i R. L. T. C. del Turó.

Prova número 3. Campionat individual de senyoretas: Miss Mc Kane, campiona del món, copa de la Reina.

Segon premi. Mrs. Beamish, gerro de Bacarat, ofert pels esportistes navarresos.

Prova número 4. Campionat per parelles de senyoretas: Premi primer, Miss Mc Kane i Mrs. Beamish, campiones del món, copes de la Mancomunitat de Catalunya.

Segon premi. Mmes. Golding i Vaussard, dos jocs de tocador, oferts pels senyors Francesc Rodon i Joan Andreu.

Prova número 5. Campionat per parelles mixtes:

Primer premi, copes de l'A. de L. T. de Catalunya a Miss Mc Kane-Mr. W. C. Crawley, una màquina d'or oferta per la casa Gillete.

Segons premis, joc de licor, d'argent i un rellotge de taula senyora, oferts pel president de l'A. L. T. de Catalunya, don Josep Vidal-Ribas Güell i senyor marquès de Lamadrid, president del Reial Polo Jockey Club, a Mrs. Beamish-Mr. J. B. Gilbert.

Prova número 6. Premi Consolació: Unic premi al senyor Lacoste, copa de la R. A. de L. T. d'Espanya, que l'havia retirada el dia abans per marxar cap a París.

En anar a recollir els premis els jugadors, foren llargament aplaudits, tocant-se les marxas nacionals respectives.

El dia 12 al vespre es va fer al Ritz el ball de comiat a tots els qui ens han visitat aquests dies.

A les lloances generals que s'han vingut prodigant aquests dies, unim la nostra més coral i sincera felicitació al Comitè executiu i a l'Associació de Lawn-Tennis de Catalunya, per l'òptima tasca portada a cap en bé del progrés del bell esport del tennis, i pel bé que han fet a Barcelona i a Catalunya, amb l'èxit assolit, sense cap ajuda de fora casa, fent verament obra patriòtica aquí i davant de tot el món, situant-nos definitivament al nivell dels països més avançats amb aquesta plena prova de capacitat de la nostra raça.

A tots, i especialment al seu president, don Josep Vidal-Ribas, una cordial abraçada, tot creient que els esportius catalans venim obligats a exterioritzar en una forma o altra el deute d'agraïment que hem contret amb aquests benemèrits companys que tant han enaltit el nostre bon nom.

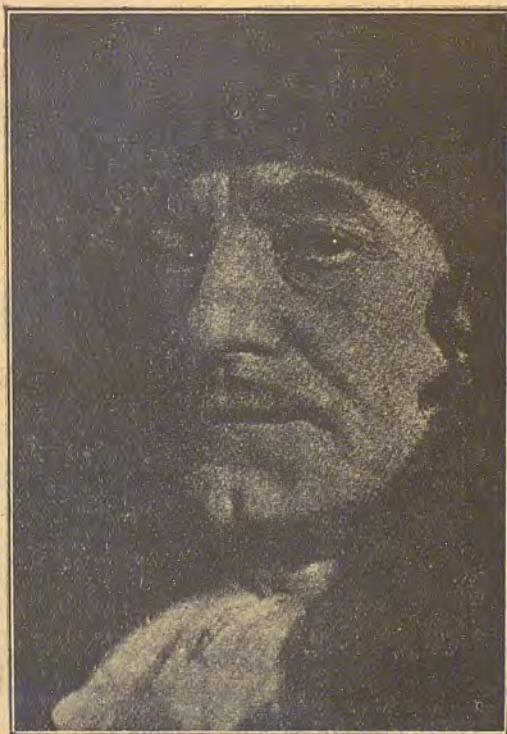
ACTUALITATS TEATRALS

ESDEVENIMENTS ARTÍSTICS

L'empresa del Romea després d'haver-nos dut al eminent Zacconi suara ens ha presentat al gran Gemier. El públic ha sapigut correspondre omplint el teatre i aplaudint les creacions dels grans actors. Servarem sempre amb deleïtança el recort d'aïtals funcions.

Gemier el gran actor francès en *Tartuffe*, de Molière.

En *La Rabouilleuse*, de Emili Fabre.

El Jesús i els infants. Escena del *Jesús que torna*, bellament interpretada en les funcions infantils que amb molt d'èxit celebra tots els dijous a la tarda la companyia Adrià-Claramunt en el teatre de la Comedia de Gràcia. Aquestes funcions són organitzades per la revista infantil *La Mainada*.

ARTS GRÀFIQUES, S. A., SUCCESSORS D'HENRICH I C.^a

Extraordinaris partits de futbol

Dies 1 i 2 d'Abril

Real Unión Club
de Irún

contra

F. C. Barcelona

Finalistes en el Campionat d'Espanya 1921-22

Camp de les Corts
a les 3'30 de la tarda

Dies 7 i 8

GRADJANSKI, de Zagreb

Campió de Jugó Eslavia

Nacionalistes catalans

Llegiu:

La famosa narració històrica del polonès

ENRIC SIENKIEWICS

Bàrtek el vencedor

i l'emocionant novel·la, on es compta la
revolució irlandesa de 1916

El pas dels Gegants

de PIERRE BENOIT, de la qual han estat venuts a França més de 100,000 exemplars. Apreneu a sentir la vergonya del jou estranger i saber deslliurar-vos-en.

Comandes a l'Editorial Catalana, S. A.

Escudellers, 10 bis, entressol
i a totes les bones llibreries.

Llibreria Subirana

PORTAFERRISSA, 14
APARTAT, 203
TELÉFON 1579 A

LLIBRES

Religiosos, Científics, Literaris i d'Art de totes classes i procedències - Secció de bibliografia a disposició dels clients de la casa.
Gran assortit en objectes d'Art Religiosos - Per a regals: plomes font de les millors marques

B A R C E L O N A

TEATRE ELDORADO

III i IV CONCERTS POPULARS

PER L'ORFEÓ GRACIENC

Diumenges al matí, a les onze
Dies 15 i 22 d'abril de 1923
15 d'abril

PRIMERES AUDICIONS

Audició integral dels **Cants d'Infantesa** del mestre Cumellas Ribó, amb poesies d'En Josep Carner

PREUS PER CONCERT

	Ptes.
Llotges, sense entrades.....	7'50
Sillons pati, numerats.....	1
Circulars pati i 1. ^a pis (1. ^a rengle).....	1
Circulars pati i 1. ^a pis (localitat lliure).....	0'60
Circulars 2. ^a pis (1. ^a rengle).....	0'60
Entrada general (2. ^a pis).....	0'40

El timbre a càrrec del públic.

Poden fer-se encàrrecs de localitats per als dos concerts a l'ORFEÓ GRACIENC, Maragda, 27 i 29.

A la segona quinzena de març
estrena a l'elegant saló **PALACE CINE** de la més gran
creació de **Priscilla Dean**

SOTA DUES BANDERES

Teatre Tívoli

Orquesta Simfònica de Barcelona
Mestre Lamote de Grignon

Sèrie XIV

Concerts 4 i 18 de març i 8 d'abril

A les onze del matí

Abonament i venda de localitats: «Unió Musical Espanyola», Portal del Angel, 1 i 3

Associació de Música da Camera

Dimarts, 20 de març presentació del

Quartet de Budapest

Primera audició de tres obres per a quartet de corda de

Igor Stravinsky

Exclusivament per als socis

Companyia General d'Autobusos de Barcelona, S. A.

Linia B. - De Sans a Sant Martí de Provensals

Sans. - Plaça d'Espanya. - Carrer Corts Catalanes. - Plaça Universitat. - Ronda Universitat. - Plaça Catalunya. - Ronda Sant Pere. - Arc de Triomf. - Carrer de Pere IV. - Sant Martí.

PREUS DELS TRAJECTES

	Ptes.		Ptes.
Sans a Plaça d'Espanya.....	0'05	Plaça de Catalunya al carrer de Castillejos....	0'10
Sans a carrer d'Urgell (per Corts Catalanes)...	0'10	Arc de Triomf a Sant Martí.....	0'10
Plaça d'Espanya a Plaça de Catalunya.....	0'10	Sans a Plaça de Catalunya.....	0'15
Carrer d'Urgell a Arc de Triomf.....	0'10	Plaça de Catalunya a Sant Martí o viceversa..	0'15

Industrial Bolsera, S. A.

Confecció de Bosses i de tota classe d'Envoltoris de paper. - Fabricació de Paperets, Serpentine, Boles de Neu i altres articles per a Festes de Carnaval. - Papers de totes classes. Bosses berenar per als excursionistes.

Sant Pau, 83

Telèfon A 4013

BARCELONA

JAUME MERCADER

JOIER

Passeig de Gracia, 46 - Barcelona

CAMISERIA "IDEAL"

Sant Ramon, 9 - Sucursal: Sant Pau, 74 bis

BARCELONA

GÉNERES DE PUNT

PERFUMERIA • GUANTS I PARAIGÜES
COLLS • PUNYS • CORBATES I CAMISES
MITJES DE SEDA

• • • • Preus sempre econòmics • • • •

ÉS LA MILLOR MARCA

de LLET CONDENSADA la de

EL PAGÈS

INDÚSTRIA LLETERA, S. A.

Oficines: Plaça Catalunya, 9
Magatzem: Trafalgar, n.º 64
Telèfon 727 S. P.

BARCELONA

Festes de Pasqua

GRAN ASSORTIT DE "MONES"

Especialitat en:

Marrons glacés * Caramels à acids * Ametlles
Confits * Fruites, etc.

Visiteu la nostra exposició d'objectes d'art

LA IV
FIRA OFICIAL
DE MOSTRES
DE BARCELONA

s'inaugurarà el dia 17
d'aquest mes i estarà
oberta fins el dia 28

Palau de la Fira
(Parc de la Ciutadella)

